

PLA TERRITORIAL INSULAR DE MALLORCA MODIFICACIÓ NÚM. 4

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC

JULIOL 2022

Departament de Territori
Direcció Insular de Territori i Paisatge

Adreça de validació:

<https://csv.caib.es/hash/b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503>

CSV: b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503

<u>EQUIP REDACTOR</u>	<u>2</u>
<u>1. INTRODUCCIÓ</u>	<u>3</u>
1.1. PROCEDIMENT D'AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA	3
1.2. PROCEDÈNCIA I OPORTUNITAT DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM	4
<u>2. OBJECTIUS DE LA PLANIFICACIÓ</u>	<u>6</u>
2.1. OBJECTIUS GENERALS DEL PTIM I PRINCIPIS BÀSICS	6
2.2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM	7
<u>3. ABAST I CONTINGUT DEL PLANEJAMENT PROPOSAT I DE LES ALTERNATIVES RAONABLES TÈCNICA I AMBIENTALMENT VIABLES.</u>	<u>9</u>
3.1. ESTRATÈGIA I PLANTEJAMENT	9
A PARTIR DELS PRINCIPIS I CRITERIS EXPRESSATS EN ELS APARTATS ANTERIORS, ES PLANTEJA EL DESENVOLUPAMENT DE LES ESTRATÈGIES SEGÜENTS:	9
3.2. AVANÇ DELS CONTINGUTS DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA	14
3.2.1. DELIMITACIÓ DE LES ZDP PER A LA IMPLANTACÓ D'ENERGIES RENOVABLES	14
3.2.2. ACTUALITZACIÓ DELS ELEMENTS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL I PAISATGÍSTICA	14
3.2.3. ADAPTACIÓ A NORMATIVA SOBREVINGUDA	14
3.2.4. INTRODUCCIÓ DE MILLORES TÈCNIQUES	15
3.3. ALTERNATIVES	15
<u>4. DESENVOLUPAMENT PREVISIBLE DEL PLA</u>	<u>15</u>
4.1. REDACCIÓ DEL PLA	15
4.2. PROCÉS D'IMPLANTACIÓ DE LES SEVES DIRECTRIUS	16
<u>5. POTENCIALS IMPACTES AMBIENTALS</u>	<u>18</u>
5.1. ANÀLISI TERRITORIAL	18
5.2. DIAGNOSI TERRITORIAL	54
5.3. IMPACTES AMBIENTALS POTENCIALS	55
<u>6. INCIDÈNCIES PREVISIBLES SOBRE ELS PLANS SECTORIALS I TERRITORIALS CONCURRENTS. LA INSERCIÓ DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM EN EL SUBSISTEMA D'ORDENACIÓ TERRITORIAL VIGENT</u>	<u>56</u>

EQUIP REDACTOR

Direcció política

Maria Antònia Garcias
Miquel Vadell Balaguer

Consellera Executiva de Territori
Director insular de Territori i Paisatge

Coordinació

Joan Carles Fuster Guasp
Josep Manel Gómez González

Cap de servei tècnic d'Ordenació del Territori
Cap de servei jurídic d'Ordenació del Territori

Equip tècnic

Servei d'Ordenació del Territori
Departament de Territori

1. INTRODUCCIÓ

Aquest és el document inicial estratègic que acompanya la documentació preparatòria de la modificació núm. 4 del PTIM. Ha de servir per a donar suport a la fase inicial de l'avaluació ambiental estratègica en la qual s'ha de sotmetre a consultes prèvies de les administracions públiques afectades i de les persones interessades. A partir de les contestacions rebudes l'òrgan ambiental ha d'elaborar i remetre al promotor i a l'òrgan substantiu el document d'abast de l'estudi ambiental estratègic, juntament amb les contestacions rebudes a les consultes realitzades.

1.1. PROCEDIMENT D'AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

L'article 12 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, estableix que se sotmetran a avaluació ambiental estratègica ordinària els plans i programes, i també les modificacions d'aquests, que adoptin o aprovin les administracions autonòmica, insular o local de les Illes Balears, l'aprovació dels quals exigeixi una disposició legal o reglamentària o un acord del Consell de Govern quan:

- a) Estableixin el marc per a l'autorització futura de projectes legalment sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental i es refereixin a l'agricultura, la ramaderia, la silvicultura, l'aqüicultura, la pesca, l'energia, la mineria, la indústria, el transport, la gestió de residus, la gestió de recursos hídrics, l'ocupació del domini públic maritimoterrestre, la utilització del mitjà marí, les telecomunicacions, el turisme, l'ordenació del territori urbà i rural, o de l'ús del sòl, inclosa la delimitació d'usos portuaris o aeroportuaris; o bé,
- b) Requereixin una avaluació perquè afecten espais Xarxa Natura 2000 en els termes que preveu la legislació del patrimoni natural i de la biodiversitat.
- c) Requereixin una avaluació ambiental estratègica simplificada d'acord amb l'apartat 2 d'aquest article en els dos supòsits següents:
 - i. Quan així ho decideixi cas per cas l'òrgan ambiental en l'informe ambiental estratègic d'acord amb els criteris de l'annex V de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.
 - ii. Quan així ho determini l'òrgan ambiental, a sol·licitud del promotor.

El Pla territorial insular de Mallorca (PTIM), com a desenvolupament de les Directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears (DOT), és l'instrument general d'ordenació del territori de l'illa de Mallorca i dels seus illots i aigües interiors; com a tal, li correspon l'ordenació de tot allò que, transcendent l'àmbit estrictament municipal, es refereixi als assentaments humans, a les activitats que es duen a terme sobre el territori, als usos als quals aquest es destina, a la creació de serveis comuns per als municipis i a les mesures per millorar la qualitat de vida i protegir el medi natural.

Atesa la naturalesa del PTIM i que no és un pla que s'hagi de subjectar a AAE simplificada, serà necessària la seva subjecció al tràmit d'avaluació ambiental estratègica ordinària.

Les etapes del procés d'avaluació ambiental estratègica ordinària, són aquelles definides a l'article 17 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental.

Les etapes són:

- Sol·licitud d'inici
- Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic

- Elaboració de l'estudi ambiental estratègic
- Informació pública i consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades
- Anàlisi tècnica de l'expedient
- Declaració ambiental estratègica

Pel que fa a la sol·licitud d'inici el promotor ha de presentar davant l'òrgan substantiu, juntament amb la documentació exigida per la legislació sectorial, una sol·licitud d'inici de l'avaluació ambiental estratègica ordinària, acompanyada de l'esborrany del pla i d'un document inicial estratègic que contindrà, almenys, la següent informació:

- a) Els objectius de la planificació.
- b) L'abast i contingut del pla o programa proposat i de les seves alternatives raonables, tècnica i ambientalment viables.
- c) El desenvolupament previsible del pla o programa.
- d) Els potencials impactes ambientals prenent en consideració el canvi climàtic.
- e) Les incidències previsibles sobre els plans sectorials i territorials concurrents.

1.2. PROCEDÈNCIA I OPORTUNITAT DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM

El Pla Territorial Insular de Mallorca (PTIM) va ser aprovat pel Ple del Consell Insular de Mallorca el dia 13 de desembre de 2004 (BOIB núm. 188 Ext. de 31 de desembre de 2004) i va entrar en vigor dia 1 de gener de 2005. Des d'aquesta perspectiva temporal, ja han transcorregut més de disset anys des d'ençà que és vigent, temps en què s'ha viscut una profunda transformació del marc normatiu urbanístic i sectorial.

Durant aquest temps el PTIM ha sofert dues modificacions, la número 1 aprovada el 3 de juny de 2010 (BOIB núm. 90 de 15 de juny de 2010), que va tenir com a objecte principal l'adequació a la realitat física de l'àmbit de "es Guix"(Escorca); i la número 2, aprovada el 13 de gener de 2011 (BOIB núm. 18 Ext. de 4 de febrer de 2011), que, a més d'algunes correccions cartogràfiques, va eliminar una sèrie d'Àrees de Reconversió Territorial (ART) que, amb un anàlisi profund, no responien a la lògica del model proposat al PTIM o implicaven complexes operacions sense garanties de viabilitat. També s'han produït alguns ajustos de caràcter menor relacionats amb l'execució de sentències judicials.

Així mateix, actualment s'està tramitant la modificació número 3 del Pla territorial insular de Mallorca referida a la millora de la sostenibilitat territorial i de la integració paisatgística de les àrees de desenvolupament urbà i urbanitzable, de les àrees d'assentament en paisatge d'interès i de l'entorn immediat, d'abast clarament diferenciat de la modificació que ara es planteja.

Al llarg dels anys de vigència del PTIM s'ha aprovat nombrosa normativa sobrevinguda que implica anar actualitzant les normes del pla per facilitar l'aplicació del règim complet que va preveure quan es va aprovar. També el context social i econòmic ha variat i cal, en general, iniciar la seva actualització per definir un pla més acord amb polítiques enfocades a la sostenibilitat, eficiència energètica i lluita contra el canvi climàtic, facilitant la implantació d'energies renovables.

És evident que la nombrosa normativa sobrevinguda que afecta el contingut i l'abast del PTIM, fa recomanable una actualització d'aquest; però per un altre costat, també s'ha de tenir present la circumstància de què el marc normatiu de l'ordenació del territori (Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial) i de les directrius d'ordenació territorial (Llei 6/1999, de 3 d'abril, DOT), sense perjudici d'alguns ajustos esporàdics de caràcter puntual, en

essència es manté de forma semblant al moment en que es redactà originàriament el PTIM, sense donar peu a la implantació d'un model territorial radicalment diferent.

Per tant, la situació descrita no fa convenient iniciar una revisió completa del PTIM per les qüestions abans esmentades i també perquè podríem dir que en aquests 18 anys, a causa de la situació de crisi econòmica sobrevinguda i l'estancament en el desenvolupament que se'n deriva, no s'han complert totes les expectatives ni les projeccions inicials previstes l'any 2004. Igualment, no té massa sentit, hores d'ara, fer front a una revisió integral del Pla sense el referent d'unes Directrius d'Ordenació Territorial revisades i adaptades a la realitat territorial i socioeconòmica actual de les Illes Balears.

Entre la normativa sobrevinguda destaca l'aprovació del Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, que en el seu article 46.2 indica que els plans territorials insulars han de definir la ubicació de les zones de desenvolupament prioritari, així com la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions aptes per a cada zona, tot considerant aspectes com la suficiència de la font d'energia; l'aptitud ambiental i territorial per acollir instal·lacions; la baixa productivitat o interès agrari de la zona; la disponibilitat o proximitat de la capacitat de la xarxa per evacuar l'energia generada, o les infraestructures de xarxa que esdevindrien necessàries; l'orografia, l'extensió, l'accessibilitat i altres característiques de la zona i el seu entorn; la preservació de paisatges protegits o especialment representatius i el respecte a les normes d'aplicació directa previstes en l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears; o les necessitats energètiques dels municipis afectats.

Aquesta regulació en matèria de canvi climàtic i transició energètica al seu torn ha anat evolucionant ràpidament en el breu termini de temps transcorregut des de la seva aparició, tant per motiu de les diferents declaracions d'emergència climàtica realitzades a tots els nivells de la jerarquia governamental, com per la situació de risc de dificultat d'accés a altres fonts d'energia degut a canvis significatius en el context geopolític mundial.

Això no obstant, per motiu de coherència amb l'estructura del model territorial insular convé escometre la modificació del Pla territorial amb una perspectiva més àmplia que no tan sols executi el manament esmentat de la Llei 10/2019 sinó que també es fixi com objectiu complementari una actualització cartogràfica aprofitant les millores tecnològiques de les eines de sistema d'informació geogràfica i capes de superposició. A aquests efectes, es considera adequat fer especial referència a l'actualització a les dades disponibles de les capes relatives a les categories de sòl rústic i a l'adequació de l'ordenació paisatgística que hi resultin directament relacionades. Aquesta modificació esdevindrà la Modificació número 4 del Pla territorial insular de Mallorca.

Dia 16 de juliol de 2021 la Consellera de Territori ha dictat resolució d'inici del procediment per a la modificació del Pla territorial insular de Mallorca en el sentit esmentat, en la qual ordenà a la Direcció Insular de Territori i Paisatge mitjançant el Servei d'Ordenació del Territori l'elaboració i tramitació de l'assenyalada «Modificació número 4 del Pla Territorial Insular de Mallorca», juntament amb la resta de documentació tècnica, jurídica, econòmica i ambiental, que resulti necessària de conformitat amb allò que exigeix, amb caràcter general, la legislació en matèria de procediment administratiu comú i, en particular, la legislació d'ordenació territorial.

En posterioritat a l'ordre d'inici d'aquesta modificació, la Disposició final quarta del Decret Llei 1/2022 de 30 de març, pel qual s'adopten mesures extraordinàries i urgents per pal·liar la crisi econòmica i social produïda pels efectes de la guerra a Ucraïna (BOIB núm. 14 de 31 de març de 2022), realitza una sèrie de modificacions de la Llei 10/2019, entre les quals afegeix

una nova disposició transitòria, la disposició transitòria sisena, sobre la delimitació provisional de zones de desenvolupament prioritari a les illes de Mallorca i Eivissa, i que diu:

<<1.En tant que el Pla territorial insular no delimiti les zones de desenvolupament prioritari previstes en l'article 46 d'aquesta llei, i per un termini màxim de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta disposició, té la consideració de zona de desenvolupament prioritari per a la implantació d'energia renovable el sòl urbà o urbanitzable d'ús diferent al residencial, turístic o dotacional i tot el sòl rústic comú, tret del que s'ubiqui en les categories de sòl de règim general forestal (SRG-F) o en les àrees d'interès agrari definides per l'esmentat pla, que tinguin la consideració de zones d'aptitud alta en el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balear.

2. Queda expressament fora d'aquesta delimitació provisional el sòl rústic catalogat com a protegit.

3. Només es poden acollir a aquest règim extraordinari les instal·lacions que no superin una superfície de 10 hectàrees a Mallorca i 5 hectàrees a Eivissa. En tot cas, s'haurà d'atendre a la normativa sectorial i d'avaluació ambiental vigent.

4. En aquestes instal·lacions, només és necessari tramitar davant l'administració local competent la llicència urbanística corresponent, ja sigui amb comunicació prèvia o bé amb llicència urbanística municipal prèvia. En cas que sigui necessari fer el tràmit ambiental i/o informes a altres administracions, els ha de fer l'Administració local. No obstant això, en les instal·lacions de potencia instal·lada superior a 100 kW, les quals requereixen autorització administrativa prèvia, la tramitació ambiental i/o els informes a altres administracions s'han de fer conjuntament amb l'autorització administrativa i ho ha de fer la direcció general competent en matèria d'energia.>>

2. OBJECTIUS DE LA PLANIFICACIÓ

2.1. OBJECTIUS GENERALS DEL PTIM I PRINCIPIS BÀSICS

En el marc de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial, de conformitat amb les Directrius d'ordenació territorial aprovades per la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, i les seves ulteriors modificacions, són objectius generals del Pla territorial insular de Mallorca els següents:

- 1) Millorar la qualitat de vida dels ciutadans.
- 2) Disposar d'una estructura espacial adequada que permeti aconseguir un desenvolupament socioeconòmic compatible amb la utilització racional dels recursos naturals.
- 3) Garantir la protecció i la millora del medi ambient.

Tenint en compte les característiques especials de cada zona, el Pla territorial insular de Mallorca ordena el seu àmbit territorial segons els criteris següents:

- 4) L'equilibri interterritorial.
- 5) La coordinació supramunicipal entre els ajuntaments, especialment els de la badia de Palma.
- 6) La promoció del patrimoni natural i de les activitats agràries.
- 7) La reconversió territorial i l'estructuració dels processos de desenvolupament urbà.

- 8) La incorporació i la previsió de l'estructura territorial de l'illa d'acord amb els instruments d'ordenació territorial i amb el Pla hidrològic de les Illes Balears, considerant els eixos Palma-Alcúdia i Palma-Manacor estructurats per les carreteres, el ferrocarril i les autopistes i la seva integració en el paisatge.
- 9) Així mateix, el Pla té en compte que una part de la Serra de Tramuntana des de 1972 té la condició de paratge pintoresc, a la qual amb el temps se li ha afegit la consideració com a espai natural protegit amb la figura de paratge natural, i més recentment el reconeixement de la UNESCO com a patrimoni mundial amb la categoria de paisatge cultural, en conseqüència, ordena i protegeix específicament el seu patrimoni natural, monumental, històric i paisatgístic, complint així el que disposa l'article 9 de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.
- 10) L'ordenació de l'oferta turística ha quedat diferida al recentment aprovat Pla d'intervenció als àmbits turístics de Mallorca (Ap. Def. 9/07/2020).

Sense perjudici dels principis generals i criteris que regeixen l'ordenació del PTIM i d'aquells que normativament resultin d'aplicació, també han de regir aquesta modificació del PTIM els principis bàsics següents segons el seu abast:

- Considerar els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, amb l'ús eficient dels recursos territorials i la adopció de mesures per a la mitigació de les causes i dels efectes del canvi climàtic.
- L'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge.
- Considerar el reconeixement de la UNESCO de la Serra de Tramuntana com a Patrimoni Mundial amb la categoria de Paisatge cultural i, en conseqüència, ordenar i protegir els atributs que li atorguen la consideració de valor universal excepcional.
- Combinar les necessitats d'ocupació del territori per infraestructures amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, històrics i culturals, donant preferència a la rehabilitació, reforma i regeneració del sòl urbà i urbanitzable existent front a la ocupació del sòl rústic.
- Afavorir la cohesió social mitjançant l'impuls, entre d'altres, de polítiques d'igualtat de gènere, d'accessibilitat universal i de conciliació de la vida laboral i familiar de la població.
- Procurar l'estabilitat pressupostària de les administracions públiques.

2.2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM

Prenent en consideració l'estructura i contingut general del PTIM vigent i el context d'aquesta modificació, com a conseqüència de l'anàlisi i diagnòstic realitzats, s'identifiquen els següents objectius específics a afrontar:

- 1) L'objectiu fonamental se centra en delimitar les zones de desenvolupament prioritari per a la implantació d'infraestructures de producció d'energia renovable, així com la regulació de la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions aptes per a cada zona d'acord amb la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic. Inclou el desenvolupament tècnic per a la incorporació de les delimitacions esmentades als sistemes d'informació geogràfica del Consell de Mallorca.

D'acord amb l'article 46.2 de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, els plans territorials insulars han de definir la ubicació de les zones de desenvolupament prioritari (ZDP) així com la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions aptes per a cada zona, tot considerant els aspectes següents:

- a) La suficiència de la font d'energia.
 - b) L'aptitud ambiental i territorial per acollir les instal·lacions.
 - c) La baixa productivitat o interès agrari de la zona
 - d) La disponibilitat o proximitat de capacitat de xarxa per evacuar l'energia generada, o les infraestructures de xarxa que esdevindrien necessàries.
 - e) L'orografia, l'extensió, l'accessibilitat i altres característiques de la zona i el seu entorn.
 - f) La preservació de paisatges protegits o especialment representatius i el respecte a les normes d'aplicació directa previstes en l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'Urbanisme de les Illes Balears.
 - g) Les necessitats energètiques dels municipis afectats.
- 2) En relació amb l'article 46.3 de la Llei 10/2019, caldrà quantificar i justificar que la superfície delimitada com a ZDP és suficient per a la generació d'energia renovable equivalent al consum energètic anual de l'illa, d'acord amb els objectius de consum establerts a l'article 14 de la Llei 10/2019, de 22 de febrer.
- 3) Integrar, de forma adequada a la seva naturalesa i abast, el contingut de l'Estratègia de Paisatge del Consell de Mallorca, aprovada pel Ple del Consell el 14 de febrer de 2019, com a document orientador de les polítiques territorials al conjunt de l'illa de Mallorca en matèria de paisatge. En especial s'ha d'atendre al desplegament dels objectius II i III mitjançant les estratègies i directrius següents:

«Objectiu II, "Implementar la protecció, gestió i ordenació del paisatge a través de la planificació territorial general del PTIM"

II.3 gestió i integració paisatgística dels processos de canvi territorial.

II.3.b) Fixació de condicions d'integració paisatgística per a edificis i instal·lacions en sòl rústic, en relació amb el seu emplaçament, les seves característiques constructives i la seva relació amb la parcel·la/entorn.

II.3.c) Establiment de criteris d'integració paisatgística per a la implantació de nous equipaments d'escala territorial.»

«Objectiu III, "Incorporar la dimensió paisatgística a les polítiques i als instruments sectorials d'incidència en el paisatge"

III.8. Integració paisatgística en l'ordenació del sector energètic.

III.8.a) Aptitud paisatgística a escala insular i municipal per a energies renovables.

III.8.b) Informe d'incidència paisatgística i energies fotovoltaica i eòlica.

III.8.c) Solucions tècniques i de disseny per mitigar impactes paisatgístics.

III.11.b) Incorporació de mesures d'integració paisatgística per a l'execució d'obres d'infraestructures i equipaments a sòl rústic.»

- 4) Atès que el seu àmbit físic abasta la totalitat de l'illa de Mallorca, dels seus illots i de les aigües interiors, ha de servir per a actualitzar alguns elements de l'ordenació territorial general que estan especialment vinculats amb el seu l'objecte, com ara la delimitació de les categories de sòl rústic protegit: àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP); les àrees naturals d'especial interès (ANEI); les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP) i les boscoses (ARIP-B); les àrees de prevenció de riscos (APR); i les àrees de protecció territorial (APT) o d'altres com la delimitació del Sòl rústic de règim general forestal (SRG-F), de les quals es disposi d'informació de referència més actual. També pot resultar convenient la reconsideració de l'ordenació paisatgística general del PTIM (unitats de paisatge, grau de valoració paisatgística, àmbits d'intervenció paisatgística) en base als estudis que s'elaborin.
- 5) Adoptar mesures de coherència i integració amb el Pla territorial insular vigent i amb les modificacions que estiguin en tramitació, així com de coordinació amb la resta normativa vigent relacionada amb l'objecte.
- 6) Considerar la proposta de millores tècniques que resultin escaients d'acord amb els objectius ja esmentats, entre les quals hi figura l'actualització de la cartografia de suport segons la base subministrada i la proposta d'indicadors de seguiment relacionats amb l'objecte de la modificació.

3. ABAST I CONTINGUT DEL PLANEJAMENT PROPOSAT I DE LES ALTERNATIVES RAONABLES TÈCNICA I AMBIENTALMENT VIABLES.

3.1. ESTRATÈGIA I PLANTEJAMENT

A partir dels principis i criteris expressats en els apartats anteriors, es planteja el desenvolupament de les estratègies següents:

1. Aplicació d'una anàlisi multi criteri mitjançant l'establiment d'una metodologia analítica específica, en base a sistemes d'informació geogràfica, que contengui els criteris de ponderació i decisió a escala territorial de cada factor en la diagnosi de la prioritat de les àrees del territori per a la implantació d'energies renovables o, si n'és el cas, els criteris de restricció. S'hauran d'analitzar com a mínim els aspectes següents:

- a) La suficiència de la font d'energia.

En funció de les zones amb radiació solar suficient (en cas d'instal·lacions fotovoltaïques, panells solars...) o amb energia eòlica suficient (en cas d'instal·lacions eòliques) perquè siguin zones òptimes on poder ubicar instal·lacions de producció d'energia a partir d'energies renovables, en base a una anàlisi territorial de diferents factors: orientació, pendents, obstacles, etc.

b) L'aptitud ambiental i territorial per acollir les instal·lacions.

En funció de les característiques ambientals rellevants:

- Els espais naturals protegits, llocs de Xarxa natura 2000, àrees d'especial protecció d'interès per a la comunitat autònoma, definides per la Llei 1/1991, etc..
- La xarxa hidrogràfica, zones inundables, zones humides protegides (PHIB), etc...
- Espais d'interès per a la connectivitat ecològica (alguns incorporats a la planificació territorial: ART's del PTIM...)
- Àrees afectades per riscos ambientals: inundació, esllavissament, erosió i incendi forestal, vulnerabilitat d'aqüífers.

En funció de les característiques territorials rellevants:

- Les diferents categories de sòl rústic del PTIM i el seu grau de protecció.
- Les ART i AIP del PTIM.
- Els sistemes d'infraestructures sectorials.
- Les rutes d'interès cultural o paisatgístic recollides a les Normes 49 i 50 del PTIM
- Els elements patrimonials (BIC, BC's...)
- Els usos globals de les àrees de desenvolupament urbà i urbanitzable
- L'ordenació urbanística municipal de les infraestructures energètiques.
- Les pedreres inactives, en restauració o caducades.
- Altres espais degradats o sense ús definit.

c) Baixa productivitat o interès agrari de la zona.

S'haurà de fer a partir de la determinació d'un conjunt de paràmetres objectius o d'indicadors per considerar la baixa productivitat o interès agrari d'una parcel·la, com per exemple: parcel·les no incloses en la declaració de la PAC d'una explotació agrària, parcel·les no qualificades de regadiu segons el SIGPAC, parcel·les amb una classificació agronòmica del sòl baixa, dimensió insuficient de la parcel·la per a la producció agrícola, coexistència amb altres usos ja implantats, etc.

En cas de parcel·les rústiques de grans dimensions, s'haurà d'analitzar el percentatge màxim de parcel·la i les característiques adequades de l'espai per destinar a la producció d'energia renovable de tal manera que sigui compatible amb la destinació preferent a activitats agrícoles.

d) La disponibilitat o proximitat de capacitat de xarxa per evacuar l'energia generada, o les infraestructures de xarxa que esdevindrien necessàries.

Analitzar i determinar la distància màxima d'una nova instal·lació a la xarxa de MT o AT (punt de connexió) per tal de minimitzar el consum de sòl de les esteses de connexió, l'impacte paisatgístic i el cost de connexió a la xarxa.

Analitzar la capacitat actual de les Subestacions per evacuar l'energia generada per les instal·lacions de generació en règim especial a partir de les dades subministrades al contractista pel Servei d'Ordenació del Territori, així com les dades subministrades per l'administració competent en la matèria.

e) L'orografia, l'extensió, l'accessibilitat i altres característiques de la zona i el seu entorn.

En funció dels factors que es considerin més determinants per a la delimitació de les ZDP no recollits als apartats anteriors, entre d'altres:

- Orografia: analitzant els pendents i orientacions òptims per ubicar-hi instal·lacions de producció d'energia renovables. Cal diferenciar, com a mínim, entre energia fotovoltaica i energia eòlica.
- Accessibilitat: analitzant les condicions mínimes d'accessibilitat per a les instal·lacions de producció d'energies renovables i per tant a la delimitació de Zones de desenvolupament prioritari (distàncies a xarxa viària, necessitat d'obertura de vies de servei,...)
- f) La preservació de paisatges protegits o especialment representatius i el respecte a les normes d'aplicació directa previstes en l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'Urbanisme de les Illes Balears.

S'ha de desenvolupar una anàlisi paisatgística de tot el territori insular, en relació a la possibilitat d'implantació d'energies renovables, que com a mínim compregui els aspectes següents:

- Estudi de caracterització dels paisatges de Mallorca en base a la realització d'un reconeixement fotogràfic actualitzat que inclogui treball de camp de verificació. L'escala mínima d'anàlisi haurà de ser la de les unitats i subunitats de paisatge i del grau de valoració paisatgística continguts en el PTIM vigent, considerant els diferents horitzons de proximitat i punts rellevants de percepció, tant diürna com nocturna.
- Anàlisi crítica i proposta d'actualització, modificació o subdivisió del model d'unitats paisatgístiques i del grau de valoració paisatgística del territori en el PTIM vigent.
- La determinació de les zones amb major valor paisatgístic per tal de excloure-les de les ZDP, amb especial atenció a l'àmbit de la Serra de Tramuntana, reconegut per la UNESCO com a Patrimoni Mundial en la categoria de paisatge cultural.
- Identificació dels àmbits que requereixen de mesures específiques d'adaptació a l'ambient a l'empara de l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre d'urbanisme de les Illes Balears, per tal d'excloure'ls de la delimitació de les ZDP, i per això caldrà:
 - Identificar paisatges protegits o representatius, entre d'altres, els paisatges naturals de valor excepcional, els paisatges culturals, els paisatges agrícoles i rurals especialment representatius com ara el de les planes cerealístiques del Pla de Mallorca, o el de les zones d'horta tradicional, o el paisatges litorals.

- Identificar els grups d'edificis de caràcter artístic, històric, arqueològic, típic o tradicional, més rellevants. Anàlisi de les seves conques visuals (territori visible fins a una distància de 3000m) i les seves àrees d'influència visual i abast visual (distingir entre el pla proper, 0-500m; el pla mitjà, 500-1.500m i el pla llunyà, 1.500-3.000m).
 - Identificar els llocs de paisatge obert o natural, rural o marítim, amb més rellevància paisatgística, especialment aquells que presenten continuïtats visuals significatives no interrompudes per elements constructius rellevants. Anàlisi de les seves conques visuals (territori visible fins a una distància de 3000m) i les seves àrees d'influència visual i abast visual (distingir entre el pla proper, 0-500m; el pla mitjà, 500-1.500m i el pla llunyà, 1.500-3.000m).
 - Identificar les principals carreteres i camins de trajecte pintoresc (vies de comunicació, camins tradicionals, senders o similars, amb un valor paisatgístic alt o excepcional per travessar i/o tenir vistes sobre paisatges d'especial valor). Anàlisi de les seves conques visuals (territori visible fins a una distància de 3000m) i les seves àrees d'influència visual i abast visual (distingir entre el pla proper, 0-500m; el pla mitjà, 500-1.500m i el pla llunyà, 1.500-3.000m), indicant les zones de protecció adequades segons els trams en relació als punts d'observació significatius (vies de comunicació, nuclis de població, àrees de gran influència i llocs estratègics per mostrar la singularitat del paisatge).
- Identificació d'entorns de paisatge degradat i de valor paisatgístic baix o moderat.
 - Estudi sistemàtic de l'impacte en el paisatge segons el tipus i característiques de les instal·lacions d'energia renovable i del paisatge en el qual s'implanten, fins i tot considerant els possibles efectes de l'acumulació de diverses instal·lacions properes i els efectes de la co-visibilitat. S'haurà de realitzar una anàlisi comparada de diferents regulacions actualitzades d'aquest aspecte, tant de l'estat espanyol com a la Unió europea, en àmbits territorials de característiques paisatgístiques assimilables al territori insular de Mallorca.
 - L'estudi paisatgístic s'ha d'acompanyar de tota la documentació complementària corresponent al treball de camp que s'ha de realitzar per a l'avaluació dels valors dels diferents àmbits paisatgístics identificats.

g) Les necessitats energètiques dels municipis afectats.

Analitzar la demanda energètica dels municipis de Mallorca en funció de la seva realitat socioeconòmica i de la planificació urbanística vigent, així com la producció d'energia renovable existent en cada municipi.

Així mateix s'haurà d'analitzar el consum energètic anual de l'illa, d'acord amb els objectius de consum establerts a l'article 14 de la Llei 10/2019, de 22 de febrer.

2. Anàlisi quantitatiu de la superfície mínima requerida per garantir la suficiència de les ZDP tenint en compte que cal:
 - Quantificar la superfície necessària per assolir els objectius fixats en la Llei 10/2019 de 22 de febrer.
 - Realitzar el càlcul estimatiu del percentatge d'aquesta superfície que seria necessari ubicar en sòl rústic.
 - Calcular el factor multiplicador necessari que cal aplicar a la superfície delimitada com a ZDP, tenint en compte que no tota la superfície delimitada com a ZDP es destinarà a instal·lacions d'energia renovable (propietaris no interessats, parcel·les destinades a altres usos, etc..)
3. Actualització dels elements de l'ordenació territorial i paisatgística del PTIM vinculats amb la delimitació ZDP per a la implantació d'energies renovables: categories de sòl rústic (APT, APR, sòls forestals, etc.), unitats de paisatge, àmbits d'intervenció paisatgística, grau de valoració paisatgística, etc.
4. Delimitació de les ZDP per a la implantació d'energies renovables, en base a criteris generals derivats de la diagnosi i a la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions a implantar

Així mateix s'haurà de fer una anàlisi de la correlació entre la delimitació proposada de ZDP i la delimitació de les zones de major aptitud ambiental i territorial definides en el Pla Director Sectorial energètic de les Illes Balears per contrastar els resultats i les possibles coincidències o divergències.

5. Elaboració d'una guia de bones pràctiques de mesures tècniques i de disseny per a la integració paisatgística segons les característiques tipològiques i paràmetres de desenvolupament de les instal·lacions d'energia renovable en relació al paisatge on s'ubiquin. Com a mínim s'hauran de diferenciar les mesures per a instal·lacions en àrees de desenvolupament urbà i urbanitzable d'aquelles per al sòl rústic. Així mateix s'han de distingir mesures específiques per a les instal·lacions destinades a autoconsum individual. S'ha d'acompanyar dels elements gràfics adequats per definir i il·lustrar les solucions proposades.
6. Elaboració de millores tècniques i de coordinació amb normativa relacionada amb l'objecte, i desplegament d'indicadors de seguiment a introduir en el PTIM.

Sense defugir de les línies estratègiques generals del Pla territorial vigent, s'establirà un plantejament d'actuació per a la consecució dels objectius específics d'aquesta modificació. Es preveuen les línies d'intervenció següents:

1. Delimitació de les ZDP per a la implantació d'energies renovables
2. Actualització dels elements d'ordenació territorial i paisatgística
3. Adaptació a normativa sobrevinguda

4. Introducció de millores tècniques

3.2. AVANÇ DELS CONTINGUTS DE LA MODIFICACIÓ DEL PLA

3.2.1. DELIMITACIÓ DE LES ZDP PER A LA IMPLANTACÓ D'ENERGIES RENOVABLES

La delimitació de les zones de desenvolupament prioritari per a la implantació d'infraestructures de producció d'energia renovable, així com la regulació de la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions aptes per a cada zona es realitzarà d'acord amb la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, tot considerant els aspecte següents:

- a) La suficiència de la font d'energia.
- b) L'aptitud ambiental i territorial per acollir les instal·lacions.
- c) La baixa productivitat o interès agrari de la zona
- d) La disponibilitat o proximitat de capacitat de xarxa per evacuar l'energia generada, o les infraestructures de xarxa que esdevindrien necessàries.
- e) L'orografia, l'extensió, l'accessibilitat i altres característiques de la zona i el seu entorn.
- f) La preservació de paisatges protegits o especialment representatius i el respecte a les normes d'aplicació directa previstes en l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'Urbanisme de les Illes Balears.
- g) Les necessitats energètiques dels municipis afectats.

En relació amb l'article 46.3 de la Llei 10/2019, també es quantificarà i es justificarà que la superfície delimitada com a ZDP és suficient per a la generació d'energia renovable equivalent al consum energètic anual de l'illa, d'acord amb els objectius de consum establerts a l'article 14 de la mateixa Llei.

3.2.2. ACTUALITZACIÓ DELS ELEMENTS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL I PAISATGÍSTICA

Caldrà actualitzar el model territorial del PTIM per tal d'ajustar-lo als objectius fixats per a aquesta modificació puntual. De forma indicativa es destaquen les següents previsions d'intervenció:

- a) Redelimitació de les categories de sòl rústic protegit: àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP); les àrees naturals d'especial interès (ANEI); les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP) i les boscoses (ARIP-B); les àrees de prevenció de riscos (APR); i les àrees de protecció territorial (APT) o d'altres com la delimitació del Sòl rústic de règim general forestal (SRG-F), de les quals es disposi d'informació de referència més actual.
- b) Reconsideració de l'ordenació paisatgística general del PTIM tal com les unitats de paisatge, el grau de valoració paisatgística o els àmbits d'intervenció paisatgística.
- c) Millora de la Integració paisatgística amb l'elaboració d'una guia de bones pràctiques de mesures tècniques i de disseny per a la integració paisatgística segons les característiques tipològiques i paràmetres de desenvolupament de les instal·lacions d'energia renovable en relació al paisatge on s'ubiquin.

3.2.3. ADAPTACIÓ A NORMATIVA SOBREVINGUDA

Existeix diversa normativa de rang superior al PTIM que li ha sobrevingut des de la seva aprovació original i a la que resulta oportuna l'adaptació en aquest procediment de modificació. Aquest procés d'adaptació suposarà una revisió crítica de determinats continguts del Pla, especialment les determinacions de caràcter normatiu, les quals hauran d'ajustar-se de forma coherent al sistema normatiu vigent.

En aquest procés es procurarà adoptar una metodologia sistematitzada que tingui present tant l'origen i caràcter de la normativa (europea, estatal, autonòmica), com la matèria a la qual afecten (medi ambient, urbanisme, infraestructures, activitats econòmiques, etc), sempre que es refereixin a l'abast de la modificació puntual que es tramita, incardinant-les en la mesura en que sigui possible en la sistemàtica actual del PTIM.

3.2.4. INTRODUCCIÓ DE MILLORES TÈCNIQUES

Dins aquest apartat es pretenen incorporar millores cartogràfiques a la base de suport, pel que fa a la delimitació de les categories de sòl rústic.

Un altra tasca de millora tècnica afectarà a la redacció d'algunes disposicions normatives, que amb el pas del temps han presentat mancança de claredat suficient o dificultat d'interpretació.

En darrer terme s'aprofitarà l'avinentesa per incorporar les modificacions necessàries per esmenar algunes errades materials detectades, tant en els textos com a la cartografia del PTIM, que tinguin relació amb l'objecte i abast d'aquesta modificació.

3.3. ALTERNATIVES

Per a les línies estratègiques plantejades i els continguts a desplegar es poden contemplar diverses alternatives d'actuació. Aquestes alternatives es proposaran en funció de criteris tals com:

- Extensió proposada de ZDP, en el sentit de si és ajustada a mínims o és més extensa.
- Grandària de la implantació, i per tant si es deriva en una implantació més concentrada o més dispersa.
- Tipologia de renovable, en el sentit de si s'opta per la fotovoltaica i/o la eòlica.
- Medi en el qual s'implanten, i per tant si s'opta per el medi terrestre i/o el medi marí.
- Sòl en el qual s'implanten, en el sentit de si és sòl urbà/periurbà i/o sòl rústic.

En cada un dels casos s'optarà per aquelles alternatives que representin un major grau de seguretat jurídica, un menor impacte en la sostenibilitat territorial i en la sostenibilitat econòmica de l'Administració Pública, un millor equilibri social i territorial de l'illa, i una millora en l'eficiència i eficàcia del Pla.

4. DESENVOLUPAMENT PREVISIBLE DEL PLA

4.1. REDACCIÓ DEL PLA

El procediment substantiu de redacció de la Modificació del PTIM es guiarà per allò que preveu la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial (LOT), específicament a allò previst a l'article 10 i relacionats. Aquest procediment es coordinarà amb el de l'avaluació ambiental estratègica del pla, d'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i el DL 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears. A la vegada es durà a terme un procés de participació ciutadana. Es seguirà en essència l'esquema següent:

Fase 1. Treballs preliminars

- Sol·licitud d'inici d'avaluació ambiental estratègica.
- Esborrany del Pla (atès l'abast de la modificació no es preveu la necessitat de l'aprovació d'un avanç de Pla, el qual segons LOT és potestatiu)
- Document Inicial Estratègic
- Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic
- Participació ciutadana

Fase 2. Document per a l'Aprovació Inicial

- Document d'aprovació inicial
- Estudi ambiental estratègic
- Publicació

Fase 3. Procés d'exposició pública i consultes a les administracions

- Difusió de la proposta. Participació ciutadana.
- Obertura de termini d'exposició pública de la documentació aprovada inicialment i de l'estudi ambiental estratègic.
- Recopilació i tractament de les al·legacions i suggeriments rebuts
- Recopilació i tractament dels Informes d'altres administracions

Fase 4. Decisió ambiental

- Document final de la proposta de modificació del PTIM amb integració del tràmit d'exposició pública i consultes.
- Anàlisi tècnic de l'expedient
- Declaració ambiental estratègica

Fase 5. Document d'aprovació definitiva i publicació

- Integració dels aspectes ambientals
- Aprovació definitiva del Pla
- Publicació i entrada en vigor

4.2. PROCÉS D'IMPLANTACIÓ DE LES SEVES DIRECTRIUS

La implantació de la Modificació núm.4 del PTIM serà gradual en funció de la pròpia lògica de la regulació urbanística i de l'ordenació del territori i els seus diferents graus d'aplicació.

Es diferencien diverses situacions:

A. Mesures d'aplicació plena, directa i immediata

- Determinacions d'aplicació directa sobre els plans i projectes. Entre d'altres, en aquesta modificació es preveu una incidència directa, per subrogació de competències, sobre alguns aspectes d'ordenació dels instruments de planificació urbanística de determinats municipis. Suposen el desplaçament de les determinacions dels instruments de planejament urbanístic o dels plans directors sectorials subordinats al Pla territorial que s'oposin o siguin contràries, sense perjudici de l'obligatorietat d'adaptació.

- B. Mesures d'eficàcia directiva, d'aplicació en els processos de nova formulació, revisió o modificació del planejament urbanístic
- Determinacions vinculants per a la redacció de nou planejament urbanístic,
 - Determinacions vinculants per a les modificacions de planejament
 - Determinacions indicatives per al planejament urbanístic
- C. Exigències de desenvolupaments per al procés d'implementació del Pla
- Potencials indicacions d'exigència de redacció de plans sectorials o urbanístics generals o de desenvolupament conseqüència directa d'aquesta Modificació del PTIM
- D. D'aplicació posterior d'intervencions exigides.
- Determinacions per a la redacció de planejament territorial de desenvolupament
- E. Mesures d'eficàcia indicativa
- Merament propositives o de caràcter orientatiu per a futures actuacions de les administracions públiques i particulars amb incidència o rellevància territorial.

5. POTENCIALS IMPACTES AMBIENTALS

5.1. ANÀLISI TERRITORIAL

En aquest apartat es vol fer una aproximació als recursos naturals existents a l'illa de Mallorca en l'actualitat. No es pretén fer un inventari exhaustiu, donat que es tracta del document d'inici. Aquest, en tot cas s'inclourà al document ambiental estratègic definitiu.

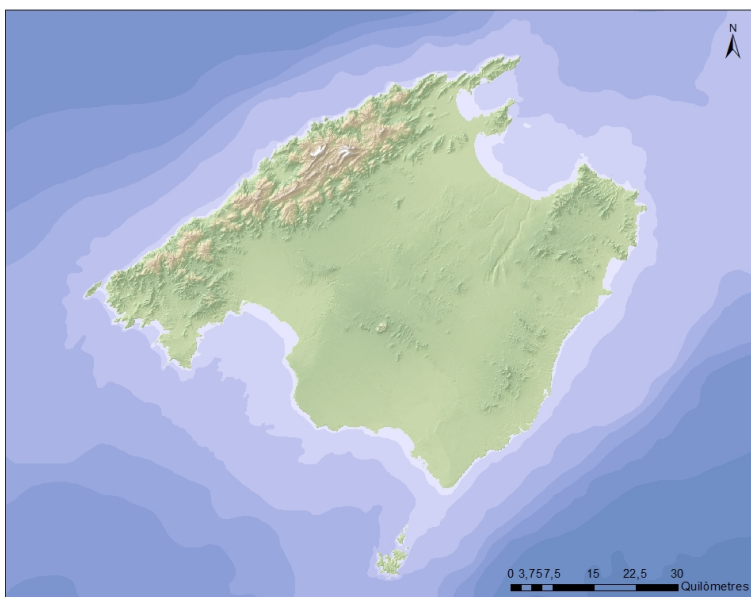
5.1.1. Localització

Mallorca és una illa situada a l'arxipèlag de les Illes Balears, al sector occidental de la mar Mediterrània. És la més gran de les 4 illes habitades, amb una superfície de 3.667 km². El seu punt més alt és el Puig Major (1.445 m). L'illa està rodejada de nombrosos illots, de l'illa de sa Dragonera i de l'arxipèlag de Cabrera. La longitud de la costa és d'uns 841 km, incloent illots i un 42% del territori (1.578 km²) té alguna figura de protecció supramunicipal.

Administrativament està dividida en 53 municipis i està englobada dins la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, d'on ostenta la seva capital: Palma. A nivells jeràrquics superiors depèn de l'Estat espanyol i de la Unió Europea.

5.1.2. Relleu i morfologia del terreny

Mallorca és l'illa més extensa de l'arxipèlag de les Illes Balears, amb una superfície de 3.667 km². La distància màxima és d'est a oest (uns 100 km) mentre que de nord a sud aquesta és considerablement inferior (devers 80 km).

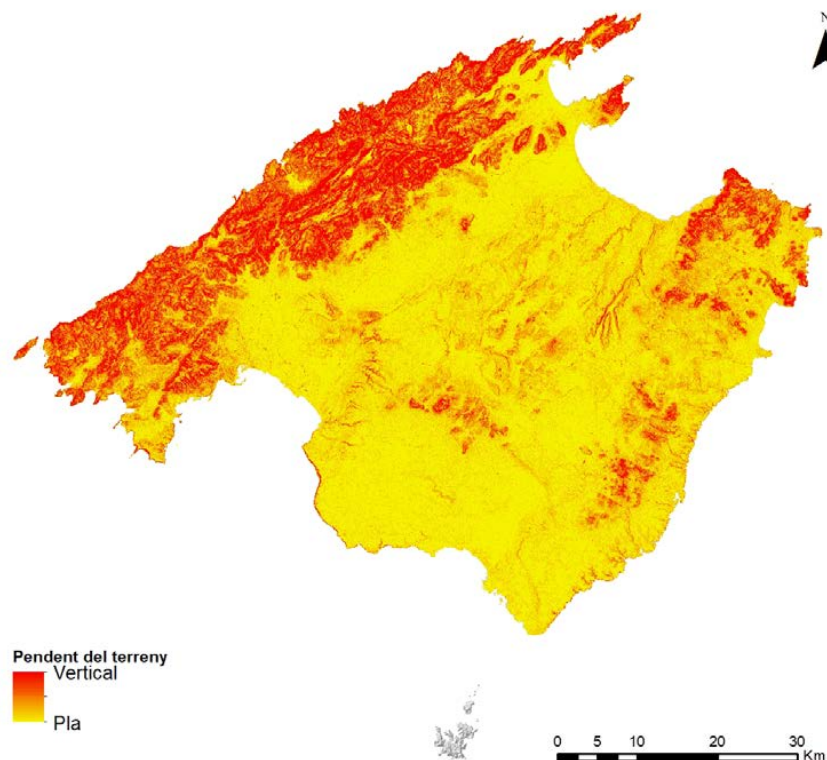

Model Digital d'Elevacions i ombrejat de Mallorca.
Font: Elaboració pròpia amb dades de SITIBSA

Es caracteritza per un relleu molt variat, destacant la Serra de Tramuntana (on es troba el cim més alt, el Puig Major, amb 1.445 m) que s'estén paral·lelament a la costa septentrional durant aproximadament 90 km. A l'altra banda de l'illa hi trobam les Serres de Llevant, que tenen cims d'altituds més modestes. Entre ambdues zones es localitza una àrea heterodoxa, on hi conviuen planes, com el Pla de Sant Jordi (Palma), i la plana de Sa Pobla, que coincideixen amb les dues principals badies, així com la depressió de Campos. Entremig hi podem trobar un seguit de turons que conformen el que es coneixen com a serres centrals, d'on en destaca el massís de Randa.

A nivell de costa també es poden apreciar forts contrastes entre els penya-segats de la costa nord-oest i les extenses platges d'arena de les badies de Palma, Alcúdia, Llevant i Migjorn; o les cales situades als peus de la Serra de Llevant. Precisament són els penya-segats del nord els que són més abruptes; també destaquen els forts desnivells de la zona del Cap Blanc a Lluçmajor.

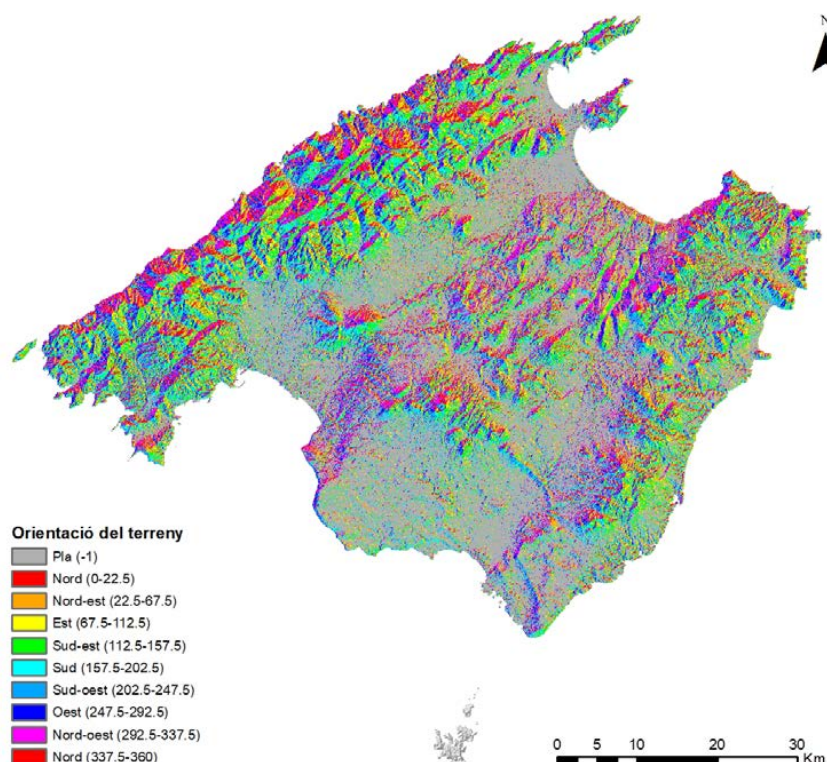
Model Digital de Pendent de Mallorca.
Font: Elaboració pròpia amb dades de SITIBSA

Pendent (%)	Superfície (Ha)	Superfície (%)
0 - 5	155.679,1	42,7
5 - 10	61.451,3	16,9
10 - 15	38.922,4	10,7
15 - 20	16.243,7	4,5
20 - 25	12.212,1	3,4
25 - 30	12.064,2	3,3
30 - 35	8.627,6	2,4
> 35	59.048,6	16,2

Quadre de la distribució dels pendents a Mallorca.
Font: Elaboració pròpia a partir del Model Digital de Pendent

Gairebé el 43% del territori de Mallorca està format per zones planes, amb pendents inferiors al 5%, si bé és important assenyalar que més d'un 15% de l'illa presenta pendents superiors al 35%, corresponents a les serres principals anteriorment assenyalades.

Model Digital d'Orientacions de Mallorca.

Font: Elaboració pròpia amb dades de SITIBSA

Orientació (%)	Superfície (Ha)	Superfície (%)
Pla	129.009	35,4
Nord	24.364,3	6,7
Nord-est	28.310,6	7,8
Est	27.566,5	7,6
Sud-est	39.255	10,8
Sud	29.124,2	8
Sud-oest	29.659,6	8,1
Oest	24.906,1	6,8
Nord-oest	32.053,6	8,8

Quadre de la distribució de les orientacions a Mallorca.

Font: Elaboració pròpia a partir del Model Digital d'Orientacions

Respecte a l'orientació tot i que no hi ha una orientació predominant, la sud-est és la que presenta una proporció més elevada amb un 10,8% del territori.

5.1.3. Geologia i litologia

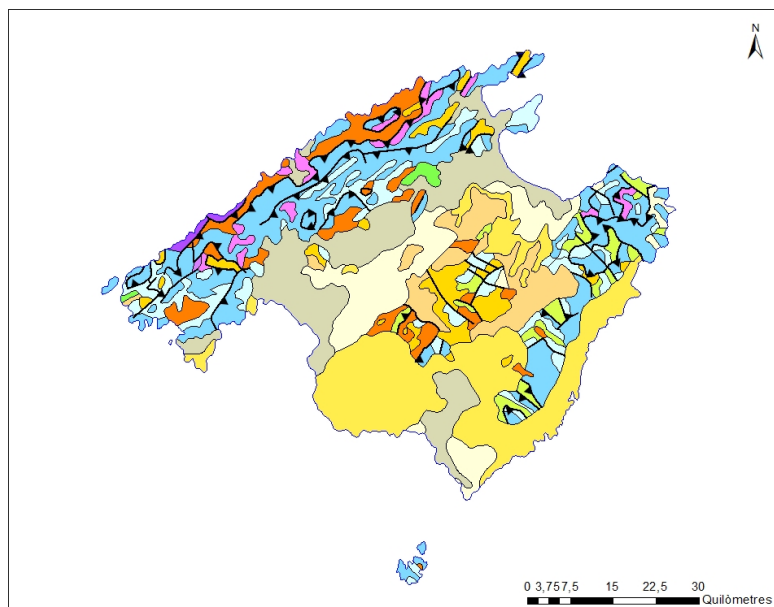

L'origen de l'Illa de Mallorca es remunta a l'Orogènia Alpina, durant la qual es van aixecar i van plegar els materials que avui conformen l'illa així com les Pitiüses i les Serralades Bètiques en territori peninsular. Aquest aspecte és el que confereix als materials d'aquesta època aquesta disposició tan clara SO/NE tal com s'aprecia també en la direcció de les zones muntanyoses. Es poden diferenciar tres unitats diferents:

1.- La Serra de Tramuntana, constituïda principalment per dolomies, margues i roques calcàries del Juràssic i Cretàcic, els quals llisquen sobre materials del Tries, juntament amb nivells de conglomerats, calcàries detrítiques i margues i argiles del Miocè.

2.- Depressió Central (inclou l'espai entre la Serra de Tramuntana i la de Llevant). La zona plana està conformada per materials del Miocè – Quaternari, entre els quals afloren alguns propis del Mesozoic (els quals constitueixen les Serres Centrals). Entre els materials més freqüents a les zones planes trobam formacions de margues, conglomerats, roques calcàries, arenisques, molasses i margues arenoses del Miocè, per una banda, i alternàncies de conglomerats, arenisques i llims del Quaternari, per l'altra. També es localitzen dipòsits de fàcies costaners llacunar formats per margues, dipòsits lacustres i continentals, i terrasses marines i dipòsits de dunes més o manco consolidades.

3.- Serra de Llevant, presenta unes característiques geològiques molt semblants a les de la Serra de Tramuntana, encara que la topografia és més suau.

Mapa geològic de Mallorca escala 1:100.000

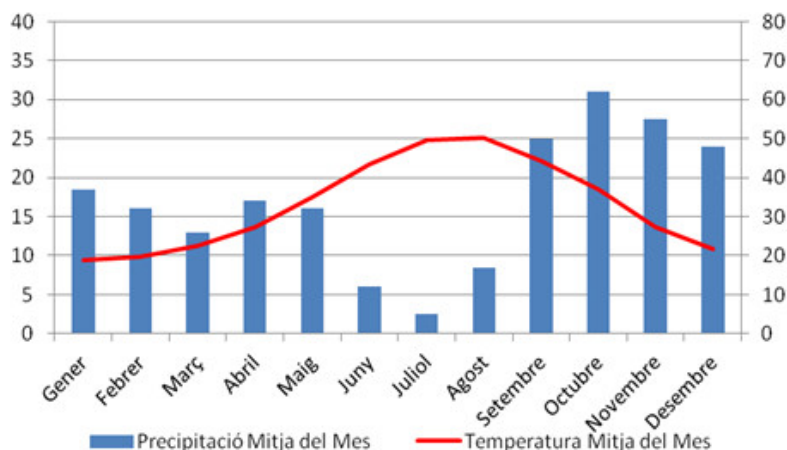
Font: IGME

5.1.4. Clima i canvi climàtic

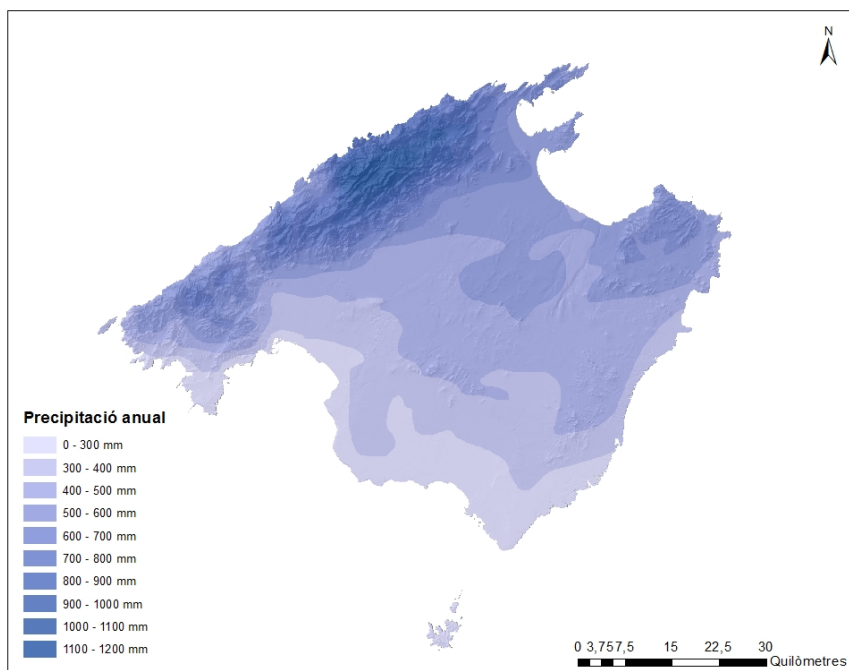
El clima d'una àrea de certa extensió com l'illa de Mallorca és complex, ja que hi interfereixen enormement factors com ara l'altitud, l'orientació de les cadenes muntanyoses, la situació, etc. Per exemple, el clima de Palma poc tindrà a veure amb el que es doni al municipi d'Escorca. Això és degut a la seva ubicació a major altitud i al fet d'estar en una zona muntanyosa. Tot això farà que tenguim unes característiques diferents.

Però en termes generals, és un clar exemple de clima Mediterrani, on predomina l'aridesa estival (més de tres mesos consecutius als quals el doble de la precipitació no arriba a la corba de la temperatura) i uns estius calorosos (més de 22 graus). Els hiverns són suaus i més plujosos, una altra característica del clima Mediterrani. El següent diagrama és un exemple de l'estació meteorològica de l'aeroport de Palma:

Distribució temporal mitjana de les precipitacions i temperatures a l'aeroport de Palma
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Agència Estatal de Meteorologia

Mapa de distribució de la precipitació mitjana anual a Mallorca.
Font: Cartografia de la fase de diagnòstic del PTIM 2004 elaborada amb dades de José Antonio Guijarro

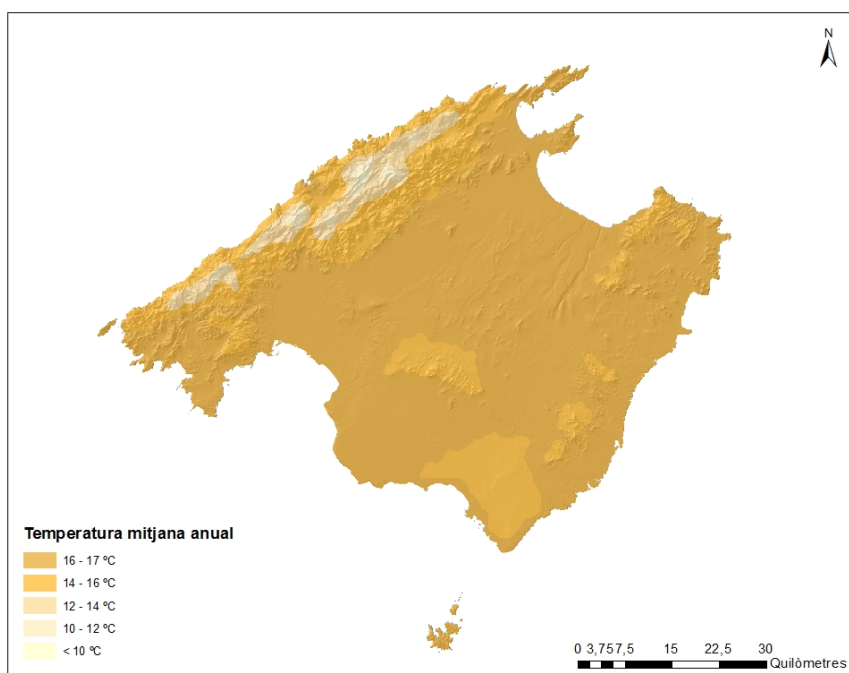
Precipitacions. En general, les precipitacions es produeixen en forma de pluja; els episodis de calabruix són puntuals i la neu és escassa i pràcticament exclusiva de la Serra de

Tramuntana. Cal destacar la important gradació que existeix nord-sud i la influència de l'orografia, factors que provoquen, en el cas de Mallorca, una diferència de 1000 mm/any entre les zones muntanyoses i el sud de l'illa. Com a característica pròpia de clima mediterrani, destaca també la distribució estacional de les precipitacions, de manera que entre setembre i gener es concentra un 66,5% del total de pluja anual.

Vents. Durant l'hivern destaquen per la seva força el Mestral i la Tramuntana, molt importants a la zona de la Serra a Mallorca. Per una altra banda, els vents de Xaloc, Migjorn i Llebeig són vents més càlids propis de l'estiu.

Temperatures. Les temperatures també són les pròpies del clima mediterrani, suaus durant l'hivern i càlides a l'estiu. Com en el cas de la pluja, les temperatures també reflecteixen el gradient nord-sud i l'orografia. A Mallorca la temperatura mitjana és de 16.8°C, més baixa pel pes de les baixes temperatures que s'enregistren a les zones més altes de la Serra i a les depressions de l'illa.

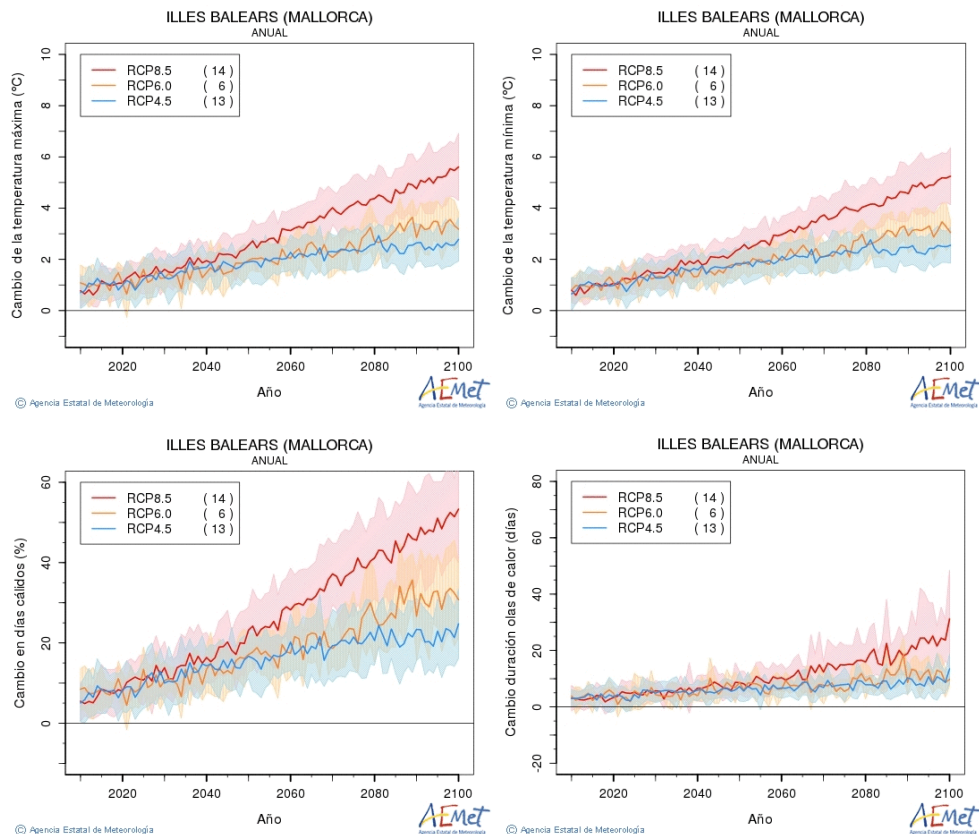
Mapa de distribució de les temperatures mitjanes anuals a Mallorca.

Font: Cartografia de la fase de diagnòstic del PTIM 2004 elaborada amb dades de José Antonio Guijarro

Canvi climàtic. Resulta imprescindible fer un seguiment de l'evolució de les distintes variables climàtiques com a conseqüència del canvi climàtic, amb les repercussions sobre el sistema ecològic i el consum energètic que pugui representar.

Les previsions per al cas de Mallorca, segons els diversos escenaris que es contemplen per a les temperatures, mostren una clara tendència a l'alça, tant de la temperatura màxima com mínima, així com de la freqüència i la intensitat de les ones de calor.

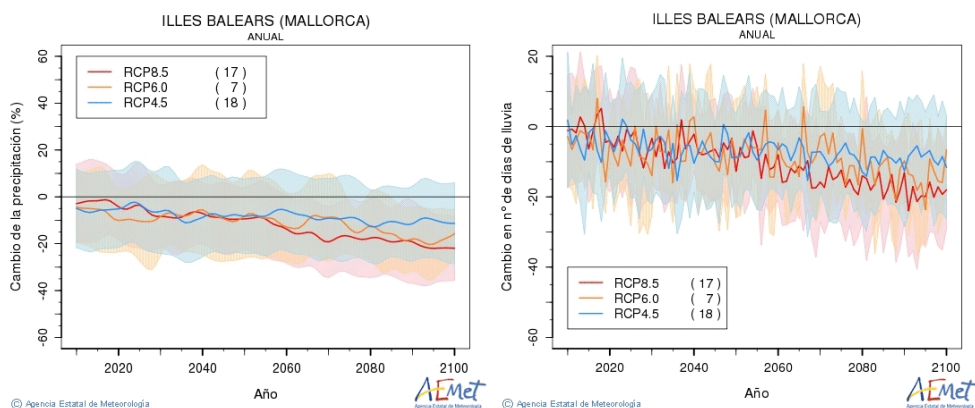

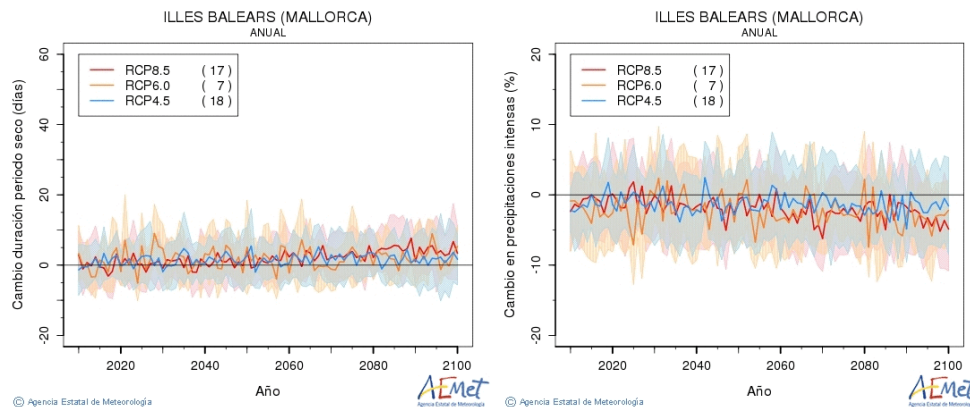

Escenaris d'evolució de la temperatura al llarg del segle XXI per a Mallorca.

Font: AEMET

Pel que fa a les precipitacions, les previsions assenyalen una disminució apreciable tant pel que fa al nombre de dies de pluja com al volum general. Respecte als períodes extrems, es preveu un augment de la durada dels períodes secs i una lleugera disminució de les precipitacions intenses tot i que de major intensitat.

Escenaris d'evolució de les precipitacions al llarg del segle XXI per a Mallorca.

Font: AEMET

5.1.5. Hidrologia

La hidrologia es pot entendre en dos vessants, la primera, la superficial, i la segona, la subterrània.

Hidrologia superficial. Les aigües superficials de Mallorca són conseqüència de la irregularitat en les precipitacions i de la relativament escassa superfície de l'illa. Això provoca que no hi hagi fluxos d'aigua permanents i, en el seu lloc hi ha torrents, que la major part de l'any es troben eixuts i que només transporten aigua durant els episodis de pluges concentrats en breus períodes de temps.

La Direcció General de Recursos Hídrics de les Illes Balears xifra en 120 hm³/any els recursos superficials mitjans per any a l'illa de Mallorca, dels quals només es consideren disponibles 7,2 hm³/any gràcies als dos embassaments que hi ha a l'illa i que es troben ubicats a la Serra de Tramuntana.

A Mallorca hi ha 81 torrents que estan repartits entre set vessants hidrogràfiques. N'hi ha dues de litorals amb cursos breus, cas del de la Serra de Tramuntana (els torrents drenen cap al litoral nord-occidental) i de les Serres de Llevant (aquests drenen cap al litoral sud-oriental). Hi ha tres vessants que finalitzen a les planes al·luvials del fons de les badies i tenen cursos més llargs: Alcúdia, Palma i Campos. Finalment, als extrems de la Serra de Tramuntana s'obren dos vessants més petits: el de Pollença i el d'Andratx.

Zones humides. Cal destacar per la seva importància ecològica les zones humides.

El Pla Hidrològic de les Illes Balears del 2019 (PHIB 2019) crea el catàleg de zones humides de les Illes Balears que inclou un llistat i una cartografia associada on es delimiten:

- o Les zones humides d'origen natural o artificial. Són les extensions de aiguamolls, pantans, i torberes, o superfícies cobertes d'aigües, siguin aquestes de règim natural o artificial, permanents o temporals, estancades o corrents, dolços, salobres o salades, i amb una superfície superior a 0,5 Ha.
- o Les zones potencials, enteses com les que potencialment es podrien transformar en zona humida. Són les superfícies que mitjançant les adaptacions corresponents poden recuperar o adquirir la condició de zona humida. Es tracta d'espais d'antiga zona humida i que actualment estan omplerts, urbanitzats, amb

infraestructures, ocupats per espais agrícoles... i que, de manera natural o amb intervenció humana, podrien recuperar o adquirir la condició de zona humida que tenien anteriorment.

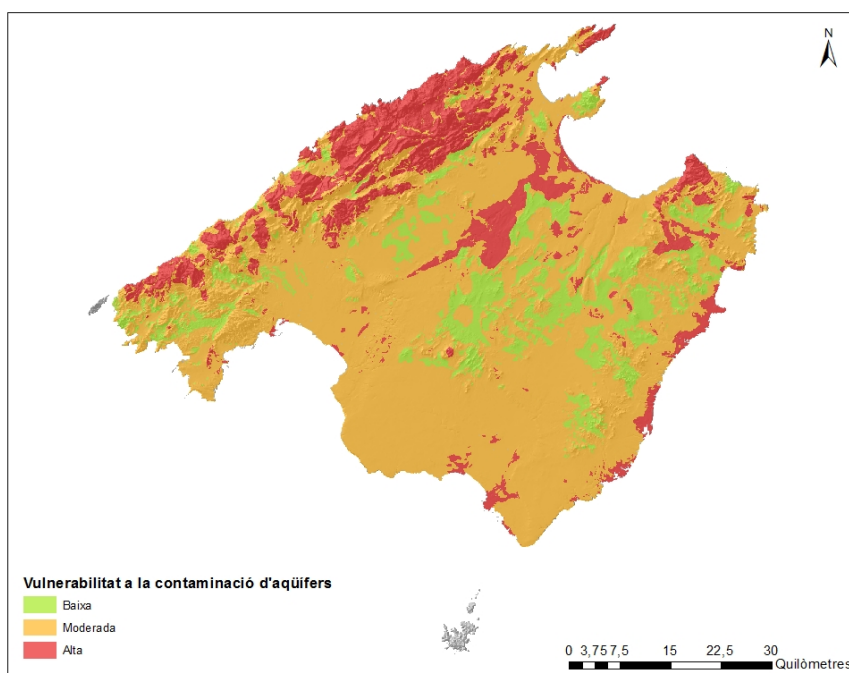
El Catàleg identifica 32 zones humides d'origen natural a Mallorca. Pel que fa a les zones humides artificials són les constituïdes per pedreres abandonades i basses excavades o construïdes que contenen aigua de forma permanent o temporal. Se n'exclouen les basses d'infiltració i/o laminació lligades al drenatge d'infraestructures. A Mallorca el catàleg identifica 8 zones humides artificials.

Aigües subterrànies. Degut a l'escassa presència d'aigües superficials permanents, les aigües subterrànies són les més importants per al proveïment d'aigua de l'illa. Això es deu principalment a un factor clau, els materials càrstics. El caràcter porós dels mateixos permet la infiltració al subsòl de la major part de la precipitació que cau sobre ells. En total, els recursos hídrics subterranis de l'Illa de Mallorca són 374,1 km³/any utilitzats com a principal font d'aigua per a proveïment, regadiu i indústria.

La recàrrega de les Unitats Hidrogeològiques es produeix, principalment, per processos d'infiltració directa de l'aigua de pluja, encara que també participen en aquest procés de recàrrega els retorns de l'aigua de reg, la infiltració de torrents i de les aigües residuals depurades i les pèrdues al llarg de la xarxa de distribució.

La disminució de la qualitat de les aigües subterrànies o les dificultats per accedir-hi són dos dels factors a tenir molt en compte en la seva explotació com a recurs per a l'home. De fet moltes d'elles presenten problemes d'intrusió marina, risc d'explotació o alta vulnerabilitat a la contaminació.

De les 65 masses d'aigua subterrànies existents a Mallorca el 53% es troben en mal estat per contingut en nitrats o clorurs, i/o per sobreexplotació.

Mapa de la vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers a Mallorca

Font: Direcció General de Recursos Hídrics. GOIB.

5.1.6. Riscos

El Pla Territorial Insular de Mallorca delimita les àrees de prevenció de risc (APR) d'erosió, d'esllavissament, d'incendi i d'inundació.

La major part de la superfície de Mallorca presenta una baixa probabilitat de que s'hi produeixin processos erosius, sobretot a les àrees planes centrals. Les pèrdues de material es produeixen, per tant, a l'àrea de la Serra de Tramuntana, Artà i Serra de Llevant i al voltant dels punts més elevats del Pla de Mallorca (massís de Randa i altres punts alts de la Serra Central), i el perill d'erosió incrementa amb el pendent. S'agreuja a les àrees on s'ha dut a terme una mala gestió del sòl (rompuda de terrenys en pendent, desforestació o segellat de sòl, procés que afavoreix l'escorrentia i, per tant, l'erosió hídrica superficial). També es produeixen fenòmens de pèrdua de material als penya-segats de la costa per l'acció de l'onatge, com al litoral de Llucmajor i Santanyí.

En relació als esllavissaments, les àrees que presenten major probabilitat coincideixen en general amb les que presenten també altes taxes d'erosió, ja sigui per les característiques dels materials, pel pendent de la zona, l'orientació dels materials i els canvis de temperatura. Evidentment, el risc al Pla de Mallorca és baix excepte en els punts més elevats de la Serra Central, i les àrees més extenses on es poden produir aquests fenòmens més freqüentment i de forma més espectacular es localitzen a la Serra de Tramuntana: les diferents tipologies de moviments de terra que s'hi produeixen (despreniments rocosos, esllavissaments de roques que afecten fonamentalment a les calcàries liàsiques que constitueixen el principal esquelet de la Serra i moviments de sòls) estan lligats a la seva abrupta topografia, la complexitat geològica del terreny i als episodis de pluges torrencials.

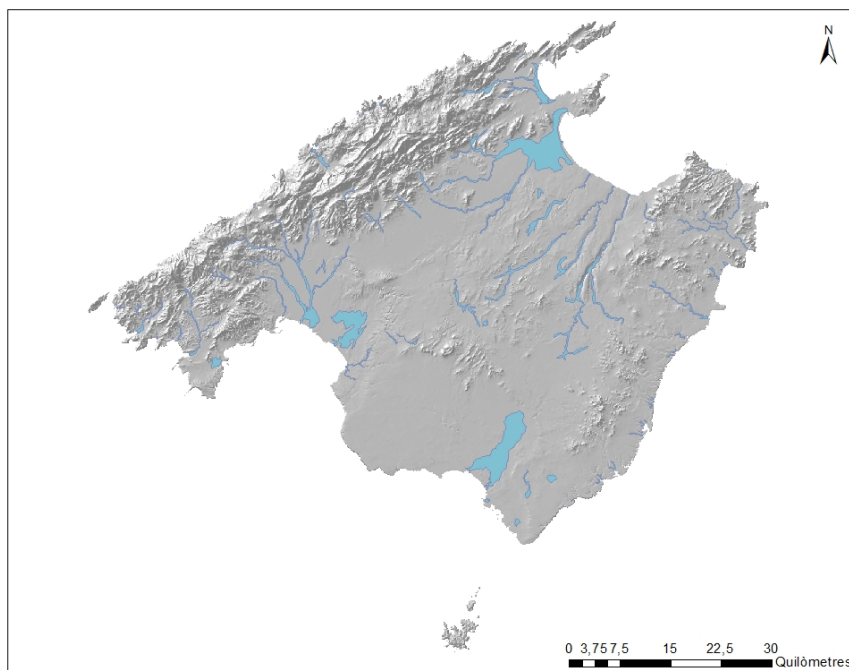
Respecte als incendis, la Serra de Tramuntana i la zona d'Artà i Capdepera són les que presenten un risc més alt d'incendi, amb àmplies zones cobertes per carritxeres, formacions boscoses i garrigues. El risc alt és present als cims de la serra Central i de Llevant i a part de la Badia d'Alcúdia (s'Albufera) i part dels municipis com Santa Margalida, Maria o Petra. A la resta de l'illa el risc d'incendi s'associa a les masses forestals existents.

Cal tenir en compte que segons l'article 21.4 de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, amb la redacció conferida a través de la Llei 3/2019, agrària de les Illes Balears, les zones d'alt risc d'incendis forestals (ZAR), delimiten en cada moment les àrees de prevenció de riscos d'incendis. Per tant, les Àrees de prevenció de risc d'incendi (APR-I) recollides en la cartografia del PTIM vigent, han quedat substituïdes per les zones ZAR delimitades pel Pla General contra Incendis Forestals de les Illes Balears (PGIF).

Pel que fa al risc d'inundació, A Mallorca s'han definit una sèrie de zones que es considera que presenten altes possibilitats:

- Plana d'inundació Sa Pobla-Muro-Alcúdia, és a dir, a la zona de s'Albufera i dels principals torrents que la nodreixen.
- Badia d'Alcúdia i Pollença.
- Depressió de Campos.
- Palma: la zona més baixa del Prat de Sant Jordi, tram final del torrent Gros i de na Bàrbara, i zones properes dels torrents de Sa Riera i de Magí.
- Voltants dels llits dels principals torrents de l'illa, destacant el torrent d'Almadrà i de Bunyola.

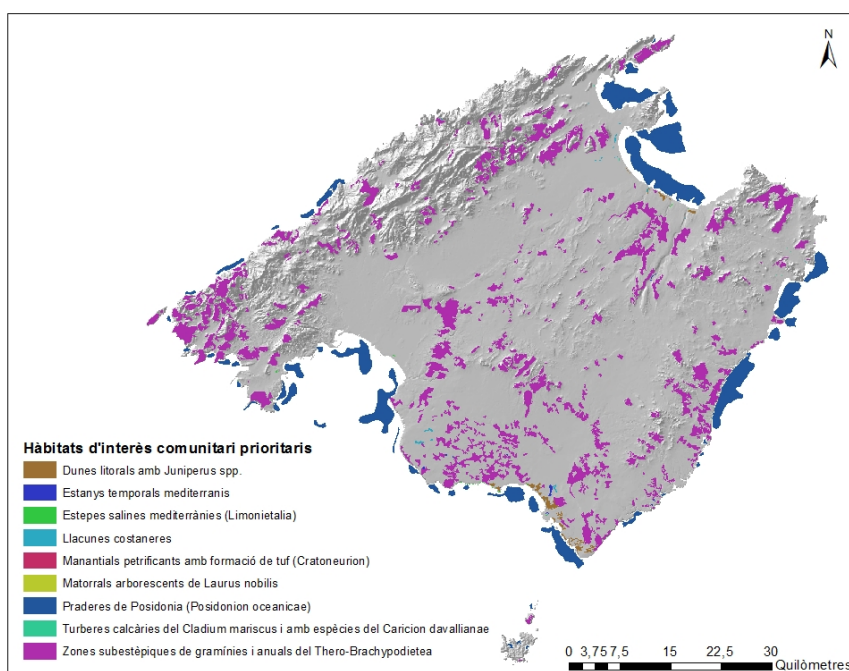
Mapa de planes geomorfològiques d'inundació a Mallorca
Font: Direcció General de Recursos Hídrics. GOIB.

Cal tenir present també especialment, les àrees de perillositat i risc de les àrees de risc potencial significatiu per inundació (ARPSI) dels torrents de Na Bàrbara i del torrent Gros (Palma), torrent de Coanegre (Palma/Marratxí), torrent de Campos del Port (Campos), torrent den Begura de Saumà i torrent de ca n'Amer (Sant Llorenç des Cardassar), torrent de Sant Jordi (Pollença), torrent des Barrancs (Sóller), torrent des Gore i Barranc des Cohans (Calvià).

5.1.7. Medi biòtic

Hàbitats. Existeixen una sèrie d'hàbitats on es localitzen la major part de les espècies amb interès conservacionista, ja sigui pel fet de ser endèmiques com per estar considerades amenaçades; els hàbitats on aquests tàxons estan localitzats resulten prioritaris des del punt de vista de la conservació. En general, els penya-segats, les dunes, les basses temporals i llits de torrents, els illots, els cims culminals i els alzinars són de primera importància. En el medi marí, evidentment, destaquen les praderies de *Posidonia oceanica*.

Mapa dels hàbitats d'interès comunitari prioritari a Mallorca. 1997.
Font: Ministerio de Agricultura y Pesca, Alimentación y Medio Ambiente.

Flora. Les plantes vasculares són el grup més conegut i estudiat. A Mallorca hi ha un total de 1.348 espècies, de les quals 125 (un 9%) són endèmiques.

Pel que fa a la protecció d'aquesta riquesa, a l'actualitat a les Illes Balears hi ha 107 tàxons de flora protegits, entre el *Catàleg Balear d'Espècies Amenazades*, el *Catàleg Nacional*, el *Conveni de Berna*, la *Directiva Hàbitats* i la *UICN*.

També cal fer referència a un dels principals problemes que afecten a la flora de les illes, com són les espècies invasores. Entre els vegetals s'han detectat al voltant de 304 espècies no natives; 42 d'aquestes espècies es poden considerar invasores i 38 espècies mereixen actuacions importants.

Els ambients més afectats per aquestes invasions són els torrents (amb 23 espècies no natives); les zones humides (només afectades per la canya *Arundo donax* però de forma molt important); costes rocoses, penya segats i sistemes dunars (amb 12 espècies no natives) i voreres de camins i camps de conreu (amb 42 espècies no natives).

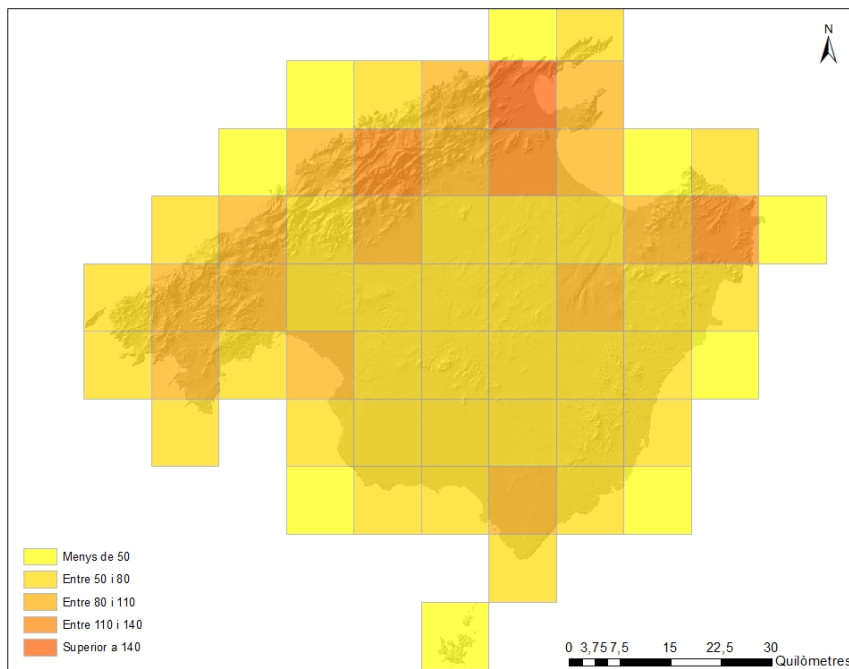
Fauna. Respecte als endemismes presents a les Balears, els estudis més complets assenyalen que hi ha uns 244 tàxons dels quals no hi ha dubtes taxonòmics ni corològics; encara que les espècies més reconegudes per la població en general són alguns vertebrats de gran valor com l'extint *Myotragus balearicus*, el ferreret (*Alytes muletensis*) o ocells com el virot (*Puffinus mauretanicus*), la gran majoria d'endemismes de les Illes són invertebrats.

Dels vertebrats, d'un total de 286 tàxons presents a les illes hi ha 5 espècies i 60 subespècies endèmiques i un total de 32 tàxons amenaçats.

Molts dels invertebrats endèmics es localitzen en hàbitats poc modificats per l'home com les coves marines, on s'hi troben autèntics fòssils vivents invertebrats. Per altra banda, en els

illots que envolten les illes principals s'ha produït un important fenomen de subespeciació d'alguns organismes. Altres hàbitats on és freqüent trobar endemismes de les són les basses d'aigua dolça i el litoral marí. Finalment, els cims de la Serra de Tramuntana de Mallorca poc antropitzats constitueixen un refugi per a alguns endemismes relativament poc coneguts (crustacis, coleòpters, aràcnids....) i pel ferreret.

Mapa de la riquesa d'espècies de fauna i flora terrestres a Mallorca. 2012.
Font: Ministerio de Agricultura y Pesca, Alimentación y Medio Ambiente.

5.1.8. Espais Naturals Protegits

Són espais naturals protegits les zones terrestres i marines que siguin declarades com a la Llei 5/2005, de 25 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) atenent la representativitat, la singularitat, la fragilitat o l'interès dels seus elements o sistemes naturals. Es classifiquen en les següents figures en funció dels béns i valors que es volen protegir:

- o Parc nacional
- o Parc natural
- o Paratge natural
- o Reserva natural
- o Monument natural
- o Paisatge protegit
- o Lloc d'interès científic i microreserva

Parc nacional. És la màxima figura de protecció a nivell estatal. Té un estatus legal que obliga a protegir i conservar la riquesa de la seva flora i fauna. Es caracteritza per esser representatiu d'una regió fitozoogeogràfica i tenir interès científic. El Parc nacional

marítimoterrestre de l'arxipèlag de Cabrera és l'únic d'aquesta categoria present a Balears. Fou declarat com a tal el 29 d'abril de 1991 mitjançant la Llei 14/1991 i els seus límits foren ampliat per Resolució de 7 de febrer de 2019 de l'Organisme Autònom de Parcs Nacionals (BOE Núm. 43 de 19/02/2019) Es troba a la zona sud de l'Illa de Mallorca i pertany al municipi de Palma. Té una superfície de 90.794 ha (89.478 de marines i 1.316 de terrestres).

Parc natural. Són els espais naturals relativament extensos, no transformats sensiblement per l'explotació o l'ocupació humanes que, en consideració a la bellesa de la seva fauna, flora i gea en conjunt, constitueixen una mostra del patrimoni natural de les Illes Balears. La declaració d'un parc natural té per objecte la preservació dels seus recursos naturals per a la investigació científica, les finalitats educatives i el gaudi públic de forma compatible amb la seva conservació. No hi tenen cabuda les construccions ni les edificacions de nova planta per a usos residencials o d'altres aliens a la seva finalitat.

Fins a l'actualitat hi havia 4 parcs naturals:

- Parc natural de s'Albufera de Mallorca (1646 ha).
- Parc natural de Mondragó (725 ha).
- Parc natural de sa Dragonera (274 ha).
- Parc natural de la península de Llevant (1407 ha).

Però recentment s'ha declarat un cinquè (Llei 2/2017, de 27 de juny):

- Parc natural marítimoterrestre d'es Trenc-Salobrar de Campos (2225 ha marines i 1448 ha terrestres).

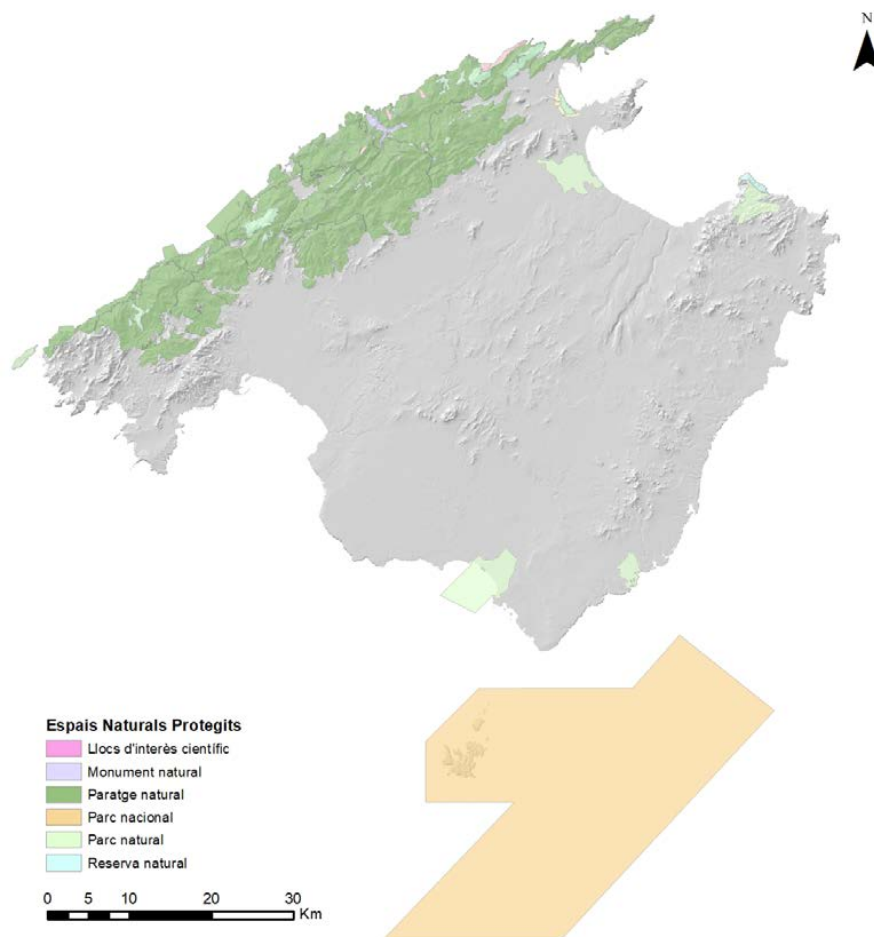
Paratge natural. Són els espais naturals relativament extensos en què coexisteixen activitats agrícoles, ramaderes o pesqueres, de transformació agrària i activitats d'altres sectors econòmics que fan compatible la conservació amb el seu desenvolupament sostenible, configurant un paratge de gran interès ecocultural que fa necessària la seva conservació. La declaració d'un paratge natural té per objecte la conservació de tot el conjunt i, alhora, fer possible el desenvolupament harmònic de les poblacions afectades i la millora de les seves condicions de vida, no essent compatibles els altres usos que siguin aliens a aquestes finalitats. L'únic d'aquesta categoria és el Paratge natural de la Serra de Tramuntana, amb una superfície de 63.084 ha (1.123 de marines i 61.961 de terrestres).

Reserva natural. Són els espais la declaració dels quals persegueix la protecció d'ecosistemes, de comunitats o d'elements biològics que, per la seva raresa, fragilitat, importància o singularitat, requereixen un tractament especial. A Mallorca hi ha la Reserva natural de s'Albufereta, a la badia de Pollença, amb una superfície de 211 ha. Fou declarada el 2001. Les del cap de Farrutx de i la del cap de Freu a la península de Llevant, amb 252 ha i 12 ha respectivament. Finalment hi ha les reserves especials i integrals de la Serra de Tramuntana, que ocupen un total del 3.455 ha i 58 ha respectivament.

Monuments naturals. Són els espais o elements de la naturalesa constituïts per formacions de notòria singularitat, raresa o bellesa, que mereixen una protecció especial. Es consideren monuments naturals les formacions geològiques, els elements hidrològics, les formacions biològiques, els jaciments paleontològics i altres elements de la geografia física que reuneixen un interès especial per la singularitat o la importància dels seus valors científics, culturals o paisatgístics. A Mallorca existeixen els de les fonts Ufanes (50 ha) i el del torrent de Pareis (445 ha). Declarats el 2001 i el 2003 respectivament.

Llocs d'interès científic i microreserves. Són els llocs, generalment aïllats i de dimensions reduïdes, en els quals es troben elements naturals determinats d'interès científic i microreserves, espècimens o poblacions animals o vegetals amenaçades o mereixedores de mesures específiques de conservació temporals o permanents. A Mallorca hi ha 62 llocs d'interès científic, on destaquen fonts, avencs i coves, entre d'altres.

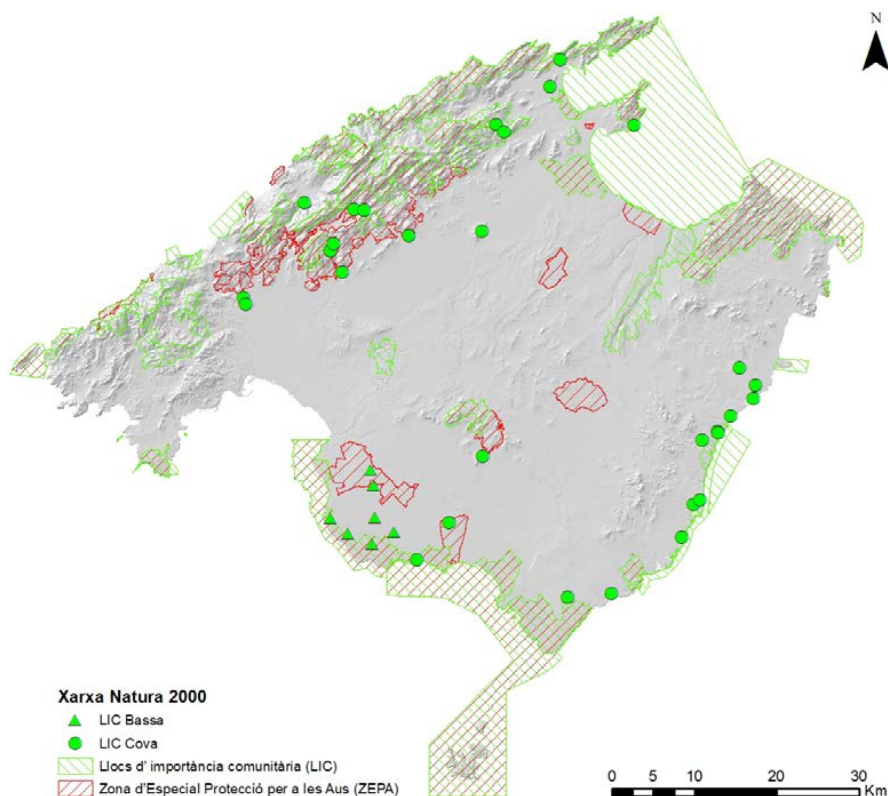

Mapa del espais naturals protegits a Mallorca.
Font: Conselleria de Medi ambient. GOIB.

Xarxa Natura 2000. És una de les iniciatives més ambicioses en protecció d'hàbitats a nivell internacional. En ella s'integren els espais ZEPA (Directiva Aus 79/409(CEE) i els inclosos en la Directiva Hàbitats, coneguts com Llocs d'Importància Comunitària o LIC (92/43/CEE); una vegada la llista d'espais sigui completa, passaran a ser considerats Zones d'Especial Conservació (ZEC).

A Mallorca hi ha 84 LICs i 40 ZEPA. Les superfícies combinades de LIC i ZEPA en aquests moments per a l'illa de Mallorca són 139.504 ha, de les quals, 74.008 són terrestres i 65.496 marines. Aquesta xarxa inclou, en general, totes les zones d'interès natural existents a les nostres illes, inclosos els espais protegits.

Mapa de les figures de protecció de la xarxa Natura 2000 a Mallorca.
Font: Conselleria de Medi ambient. GOIB.

5.1.9. Paisatge

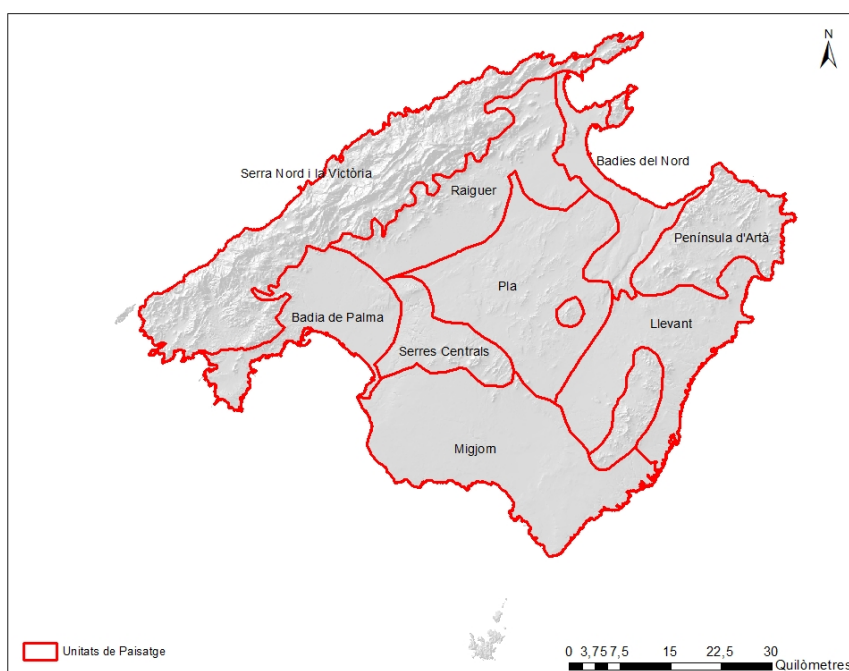
Mallorca compta amb un patrimoni paisatgístic singular i molt divers, especialment tenint en compte la seva dimensió reduïda al tractar-se d'un territori insular. El seu paisatge mediterrani es veu enriquit per la seva estructura geomorfològica amb elements molt contundents com són la Serra Tramuntana, les Serres de Llevant, les grans Badies del nord i del sud de l'illa, el Pla i altres fites singulars com són el massís de Randa.

Per altra banda, cal ressaltar la presència de microtopografies que diversifiquen encara més les estructures paisatgístiques de l'illa creant múltiples patrons.

Pel que fa a la transformació del paisatge de l'illa, l'activitat agrícola tradicional ha transformat i configurat de manera transcendent el seu paisatge al llarg dels segles. De fet, gran part dels elements paisatgístics més valorats deriven d'aquesta activitat: les marjades, les infraestructures hidràuliques, la forma del parcel·lari, les rutes i els camins rurals, les cases de pagès, les possessions, etc. No obstant això, al llarg de la història més recent, podríem dir que la pressió de l'activitat turística ha generat grans transformacions en el paisatge de l'illa, amb grans impactes, molt especialment a la franja litoral, encara que de forma indirecta també cap a l'interior de l'illa.

Segons el Pla Territorial de Mallorca hi ha 9 grans unitats de paisatge:

Mapa de les unitats paisatgístiques del PTIM 2004.

Font: Consell de Mallorca.

- Serra Nord i la Victòria.

Es distingeixen tres zones segons l'altura sobre el nivell del mar (culminal, mitjana i litoral) i tres zones segons la situació geogràfica (nord, centre, sud). La qual cosa dóna lloc a 9 subunitats.

- Litoral nord: Formentor, Cala de Sant Vicenç, Cap Pinar (La Victòria).
- Litoral centre: Cala Tuent, Port de Sóller, Port de Valldemossa.
- Litoral sud: Banyalbufar, Port d'Andratx, sa Dragonera.
- Mitjana nord: Vall d'en March, Ternelles, Vall de l'Aixarell.
- Mitjana centre: Lluc, embassaments, Valldemossa.
- Mitjana sud: Esporles, Puigpunyent, Galilea.
- Culminal nord: Tomir, Puig Roig, Puig Caragoler.
- Culminal mitjà: Puig Major, Massanella, l'Ofre.
- Culminal sud: Teix, Serra de Planissi, Galatzó.

- **Serres centrals.** Aquesta unitat, abasta les zones muntanyoses que ocupen la part central de l'illa, des de Xorrigo a Ponent, passant pel Massís de Randa i Bonany al pla, fins a Sant Salvador i Santuari a Llevant.

- **Badies del Nord.** Aquesta unitat paisatgística queda definida per les badies de Pollença i Alcúdia. Estenen-se des del torrent de na Borges al sud-est fins al Port de Pollença al nord-oest. Es tracta d'una unitat litoral amb importants centres turístics (Port de Pollença, Port d'Alcúdia, Can Picafort) que a la vegada inclou les dues principals zones humides de l'illa s'Albufereta i s'Albufera.

- **Badia de Palma.** Aquesta unitat inclou àrees molt urbanitzades, tant al litoral com a l'interior (a l'àrea metropolitana de la ciutat). Al litoral i als dos costats de la ciutat hi ha els centres turístics de Calvià i de la Platja de Palma. A la part central de la badia s'hi troba el nucli antic i amb zones com el Passeig Marítim, Terreno, Molinar/Cala Gamba, que presenten exemples d'arquitectura anterior al turisme de masses que començà als anys seixanta. Cap a l'interior es troben l'eixample de la ciutat, fins a la via de cintura, així com les àrees suburbanes i polígons industrials a una franja exterior a aquesta via de cintura. En aquesta àrea suburbana s'hi troben pobles dormitori com Gènova, sa Vileta, Son Roca, Son Sardina, Son Espanyol. Finalment, aquesta unitat integra el Pla de sant Jordi, zona de cultius intensius i hortes.

- **Península d'Artà.** Aquesta unitat queda integrada per tres àmbits: les muntanyes d'Artà, dominades per càrritx i pràcticament sense masses arbòries, al centre l'àrea plana d'Artà i voltants amb les principals poblacions tradicionals i terres de conreu, i a la costa a l'est, el litoral turístic.

- **Llevant.** Aquesta unitat recull la costa de oriental i les serres de Llevant de menor altura. Al litoral hi ha importants centres turístics com Cala Millor, Cala d'Or, Cales de Mallorca... entre espais litorals naturals que es conserven verges. Cap a l'interior hi ha entorns rurals amb llogarets com Son Carrió o Son Macià, i nuclis més grans com Sant Llorenç o Felanitx. El gran centre urbà de la UIP és Manacor.

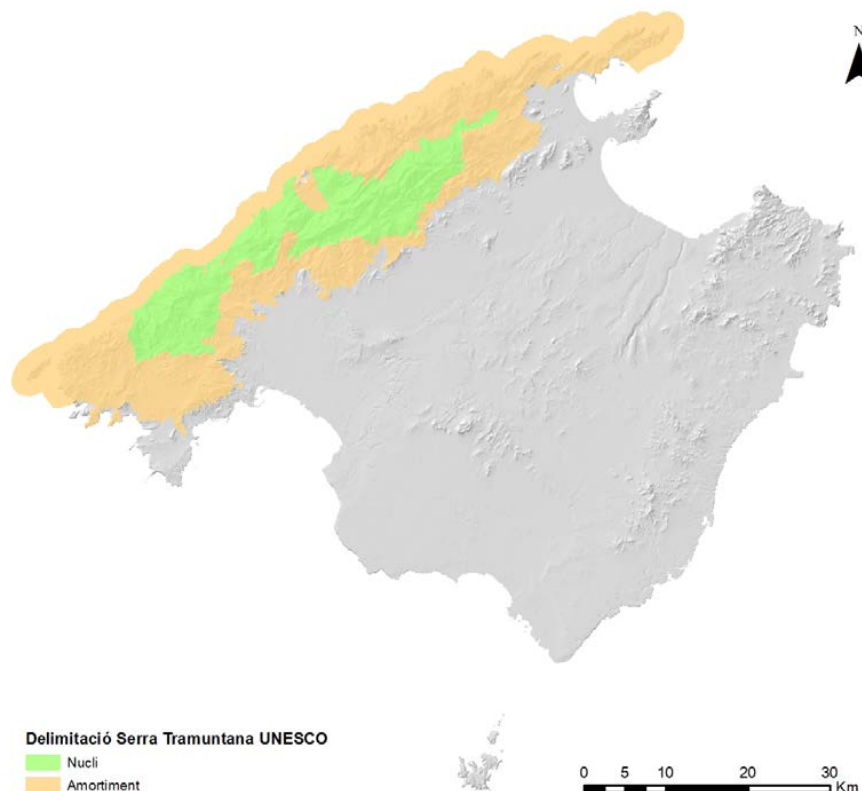
- **Migjorn.** Conserva importants zones litorals naturals com es Trenc, cap de ses Salines o Mondragó. Els centres turístics són més petits que a altres indrets i alguns principalment residencials (s'Estanyol, sa Ràpita, Colònia de Sant Jordi, Cala Santanyí. Cap a l'interior de la unitat es poden distingir dues subunitats: la Marina de Llucmajor (zona extensa de vegetació natural, principalment arbustiva) i les zones rurals entorn als pobles de Llucmajor, Campos, Santanyí i ses Salines.

- **Raiguer.** Integra des de la falda meridional de la Serra de Tramuntana fins a zones més planes al sud de les poblacions (Santa Maria, Consell, Binissalem...). Aquesta unitat integra també l'horta de Muro i sa Pobla i el gran centre urbà d'Inca.

- **Pla de Mallorca.** Constitueix un paisatge rural homogeni a l'interior de Mallorca. Es distingeix una àmbit al nord-oest i oest dominat pel cultiu d'arbres de secà (Santa Eugènia, Sencelles, Costitx, Llubí...) i un altre a l'est i sud-est dominat per argiles blanques apropiades pel conreu de cereals (Algaida, Porreres, Petra, Santa Margalida, Sineu...).

A més, el 29 de juny de 2011, es va declarar la serra de Tramuntana Patrimoni Mundial per la UNESCO en la categoria de paisatge cultural. La comunitat internacional reconeixia d'aquesta manera la monumental obra humana, feta de quilòmetres de pedra en sec i canalitzacions hidràuliques, que ha transformat un terreny abrupte en un lloc habitable, tot conservant-ne la bellesa extraordinària.

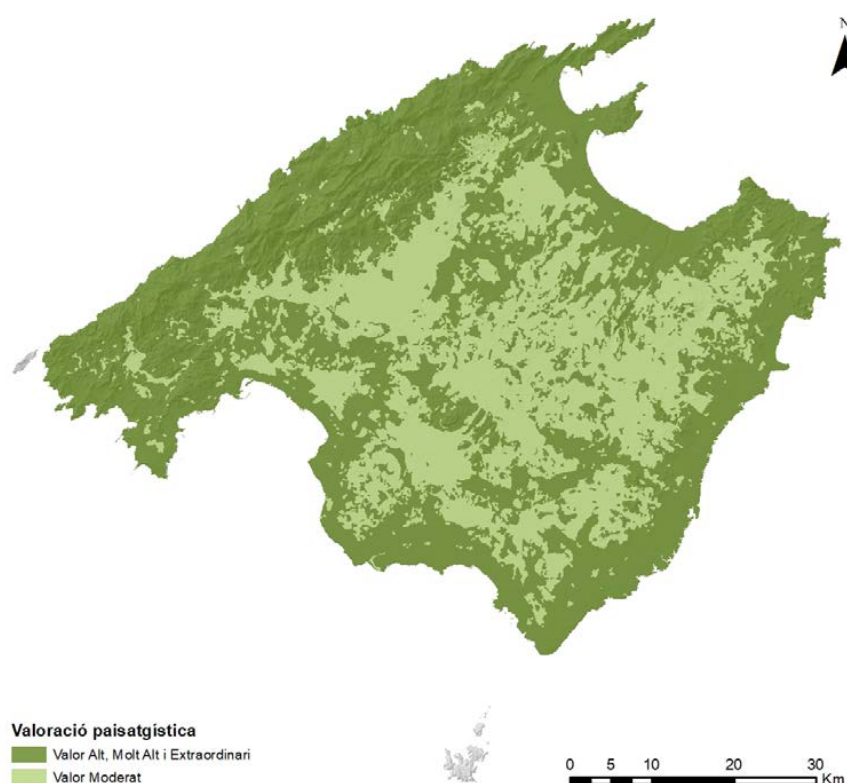

Delimitació de la Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial en la categoria de paisatge cultural.
Font: Consell de Mallorca.

Per altra banda, en execució del Conveni Europeu del Paisatge i del Pla Territorial de Mallorca, el Plenari del Consell de Mallorca en sessió de dia 14 de febrer de 2019 (BOIB núm. 35 de 16 de març de 2019) aprovà l'«Estratègia de paisatge del Consell de Mallorca», com a document orientador de les polítiques territorials al conjunt de l'illa de Mallorca en matèria de protecció paisatgística. En concret, i fent referència a l'energia i el paisatge, l'Objectiu III pretén incorporar la dimensió paisatgística a les polítiques i als instruments sectorials d'incidència en el paisatge. El punt vuitè d'aquest objectiu tracta sobre la integració paisatgística en l'ordenació del sector energètic, i afirma que l'adopció d'energies renovables, inherent al canvi de model necessari, té incidències territorials, ambientals i paisatgístiques òbvies per a una illa que aposta al mateix temps per un canvi de model energètic i per la defensa del seu paisatge. L'ordenació del territori, i en particular la zonificació del sòl rústic, ha d'abordar aquest tema d'una manera prioritària, perquè no s'han d'entendre energies renovables i paisatge com a matèries enfrontades, sinó com a components sinèrgics d'un model territorial sostenible. Tanmateix, s'inclouen en aquest punt específic les directrius concretes que fan referència a la producció d'energia fotovoltaica. S'inclou en aquest apartat la necessitat de recollir l'informe d'incidència paisatgística que poden suposar aquestes energies, afirmant que cal tenir consideració específica de l'impacte de les implantacions fotovoltaiques sobre la configuració, els components i la visibilitat del paisatge. Per últim, aquest mateix apartat recull la necessària presa de decisions per adoptar solucions tècniques per alleugerir l'inevitable impacte de les implantacions a través de mesures d'integració relacionades amb la mida, disposició, formes, materials, colors, etc., dels artefactes, de l'apantallament, i de l'emplaçament i la distribució en relació amb les característiques concretes del terreny i el paisatge afectats.

A més, tenint en compte que el paisatge representa un dels vectors més rellevants a tenir en compte en aquesta modificació cal tenir present la qualitat i la fragilitat del paisatge de Mallorca tenint en compte els elements que són rellevants per a la seva qualitat estètica, identitat i naturalitat, així com els indrets en què possibles actuacions poden modificar les característiques del paisatge en sentit negatiu, ja sigui per l'exposició visual, els riscos o les característiques orogràfiques, i que, per tant, són àrees on el paisatge esdevé especialment sensible més enllà dels valors que contingui.

Mapa de valoració paisatgística del PTIM 2004.
Font: Consell de Mallorca.

5.1.10. Cobertures del sòl

A Mallorca la cobertura amb major superfície es l'agrícola, amb un 55,2% del total de l'illa. El 37,6% està coberta per masses forestals o espais oberts amb vegetació baixa natural; el 6,4% són superfícies artificials i només el 0,7% són zones humides.

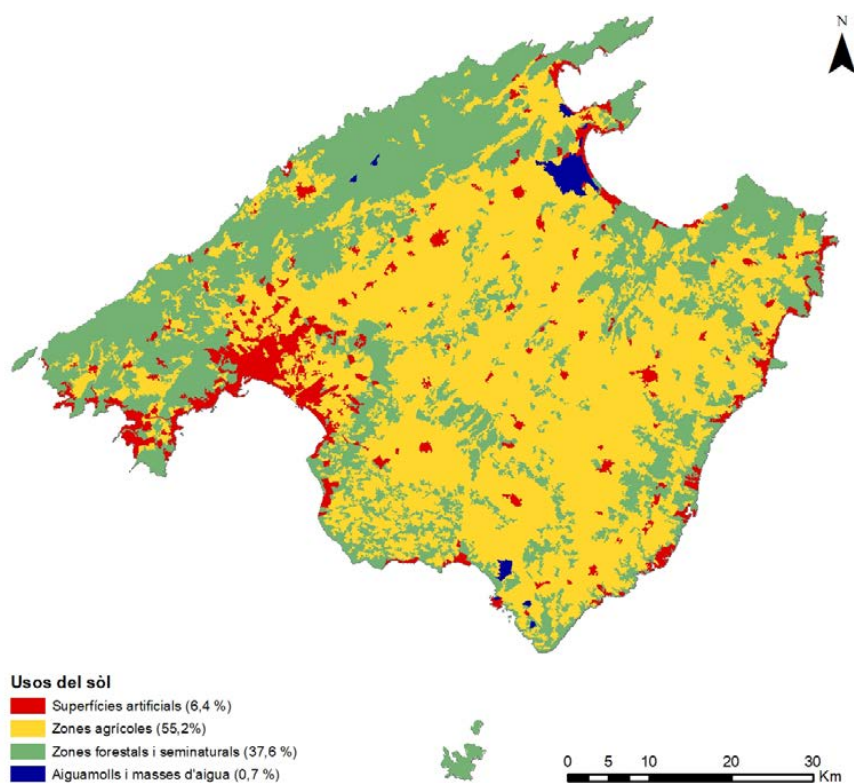
D'entre les zones agrícoles destaquen els camps d'arbrat de secà (ametllers, garrovers,...) així com planes cerealístiques de diversa extensió, a més d'alguns espais concrets destinats a l'horta de reguiu o a les pastures.

Pel que fa a les àrees que encara conserven la vegetació natural, són els boscos els que destaquen per sobre de la resta, amb un 17% de la superfície de Mallorca.

Finalment, esmentar que l'espai urbanitzat, tant al que correspon a la urbanització convencional sobre els nuclis d'assentament com la urbanització difusa que s'estén en sòl rústic, són els dos usos de sòl que més han incrementat en els darrers anys. Si se compara la superfície que ocupava el sòl artificialitzat entre els anys 1956 i el 2018, es veu que ha passat del 1,35% al 6,4% respectivament.

La Serra de Tramuntana és la zona on es poden trobar més àrees on es conserva la cobertura vegetal original, juntament amb les Serres de Llevant, la península d'Artà i les Serres Centrals – Marina de Lluçmajor. La zona humida més important és s'Albufera d'Alcúdia, mentre que les zones que tenen més cobertura agrícola de reguiu són, destacant per la superfície, Sa Pobla, Sant Jordi i Campos; mentre que a la resta de l'illa hi predominen els cultius de secà.

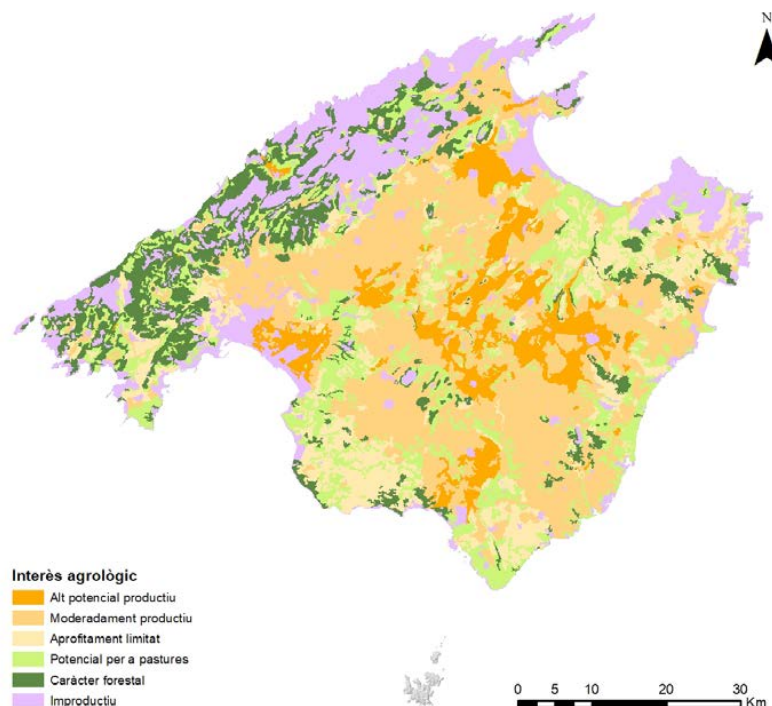

Principals usos del sòl a Mallorca a l'any 2018.

Font: Corine Land Cover.

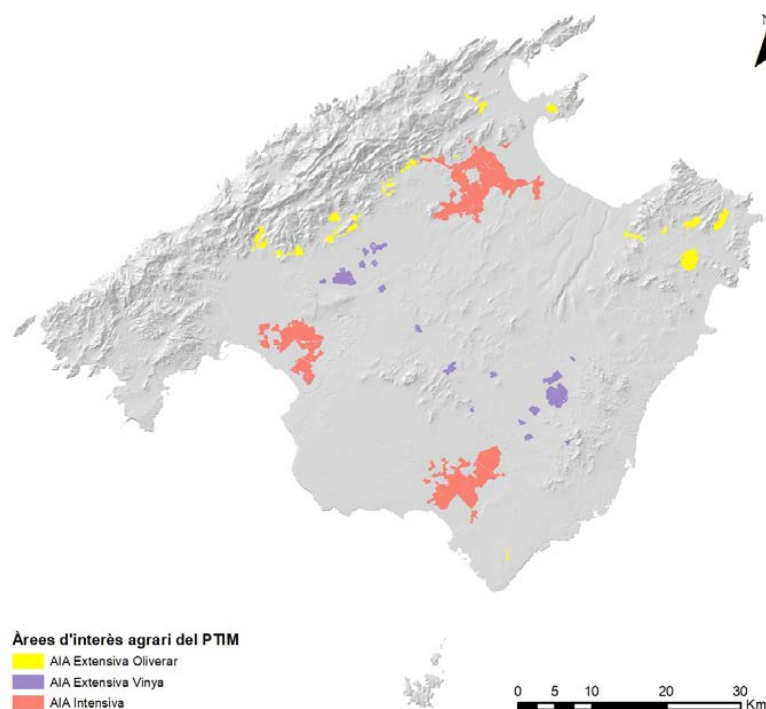
Cal tenir en compte que per a les instal·lacions de producció d'energia elèctrica a partir de fonts d'energia renovables cal prioritzar l'ús de terrenys de baixa productivitat agrícola, marginals o degradats, sense valor natural, paisatgístic o edafològic, i en el cas que no sigui possible la instal·lació en aquests terrenys, s'ha de preveure una integració efectiva amb l'activitat agrària.

Mapa d'interès agrícola. Font: Elaboració en la Fase de diagnòstic del PTIM a partir del Mapa de capacitat agrícola del Ministeri d'Agricultura i Pesca a escala 1:50.000.

En aquest sentit caldrà tenir també presents les Àrees d'interès agrari (AIA) del PTIM.

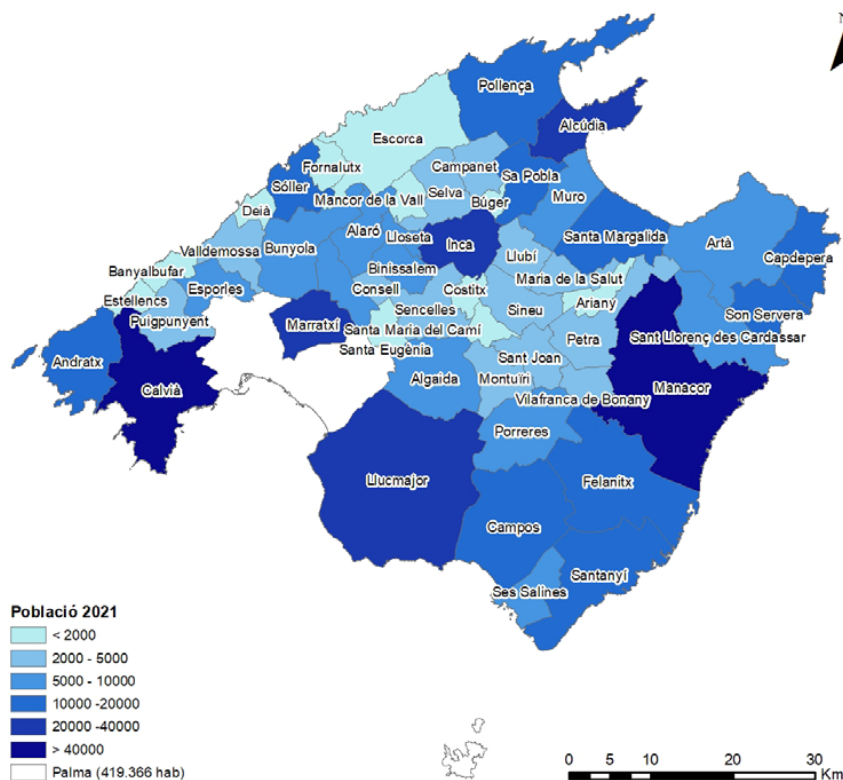
Mapa de les Àrees d'interès agrari del PTIM. Font: Consell de Mallorca.

5.1.11. Demografia

L'Illa de Mallorca compta amb una població total de 912.544 habitants, segons dades del padró d'habitants de l'any 2021 de l'IBESTAT, aglutinant el 77,8% de la població de les Illes Balears, distribuïda en 53 municipis.

La major part de la població de Mallorca es concentra en el municipi de Palma que aglutina gairebé la meitat de la població total de l'illa (el 46%). Altres municipis importants, pel que fa a població, són Calvià, Manacor, Marratxí, Lluçmajor, Inca o Alcúdia, tots ells amb una població superior a 20.000 habitants.

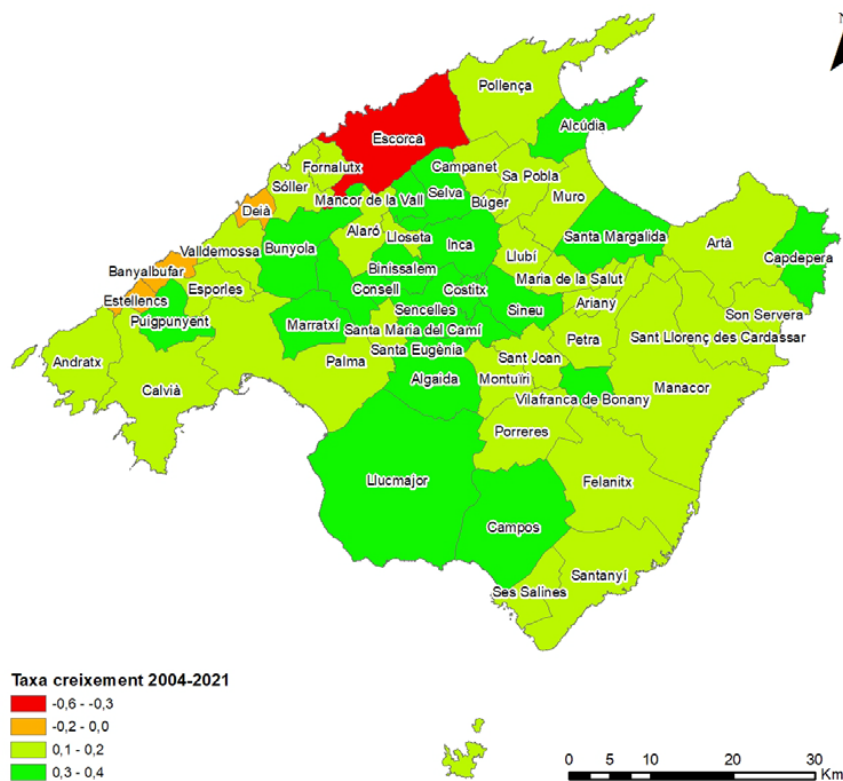

Mapa de la població de l'any 2021 per municipi

Font:Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

Respecte al creixement poblacional dels distints municipis, els municipis d'Escorca, Estellencs, Banyalbufar i Deià, tots ells municipis de la Serra de Tramuntana, han perdut població entre els anys 2004 i 2021, mentre que els municipis que més han crescut en termes percentuals són Mancor de la Vall, Consell, Santa Maria del Camí, Binissalem, Campos i Algaida.

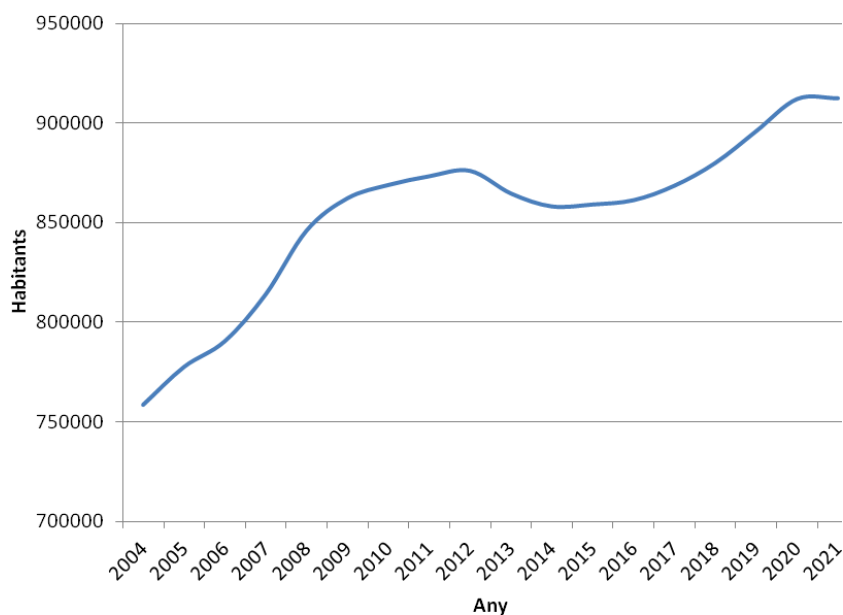

Mapa de la taxa de creixement de població entre l'any 2004 i 2021 per municipi
Font:Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

En quant a l'evolució de la població, des de l'any 2004 fins el 2021 hi ha hagut vàries etapes. Una primera etapa de gran creixement demogràfic fins el 2009, una segona etapa de creixement moderat fins el 2012, una tercera etapa de decreixement fins el 2014, una quarta etapa de creixement moderat fins el 2016, una etapa de recuperació força significativa de la població que es manté fins l'any 2021, any en què es modera el creixement demogràfic com a conseqüència de la gran crisi provocada per la Covid-19.

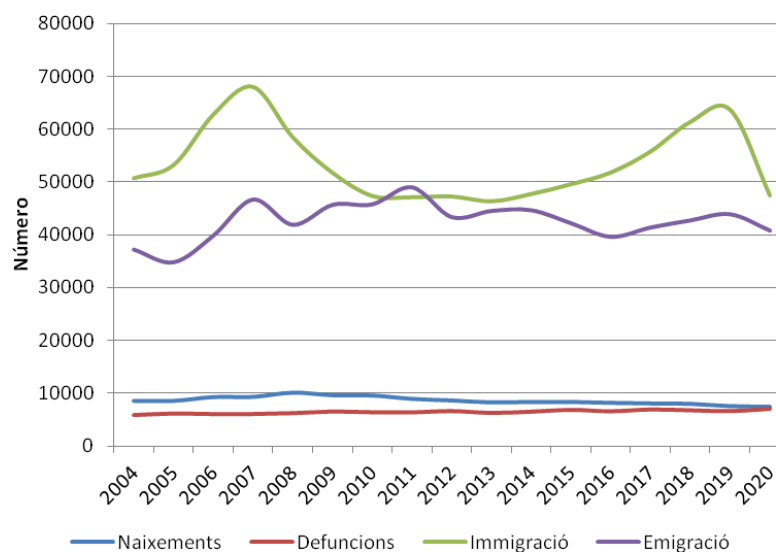
Independentment de l'existència d'aquestes distintes etapes en l'evolució de la població de l'illa, és molt significatiu que en el còmput general d'aquest interval de temps s'observa un creixement de la població d'un 20,2%, amb una mitjana anual de l'1,26%.

Evolució de la població a Mallorca entre l'any 2004 i 2021
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

Aquesta evolució de la població es deu principalment a la dinàmica migratòria de l'illa, que va fluctuant segons la conjuntura econòmica, ja que la dinàmica poblacional natural tendeix a ser negativa, amb una natalitat a la baixa i una mortalitat a l'alça (malgrat ambdues evolucions siguin molt tènues).

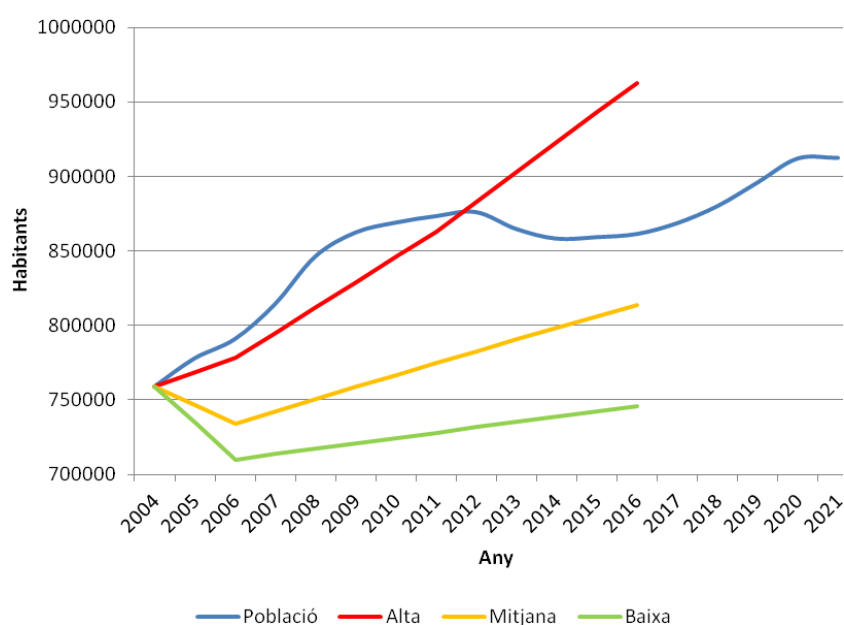
Evolució dels principals components demogràfics. 2004-2020
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

És important també, comparar l'evolució real de la població de l'illa amb les projeccions demogràfiques realitzades en la fase de diagnosi del PTIM 2004, sobre la població esperada

fins l'any 2016. De fet es varen realitzar tres projeccions conforme a tres escenaris basats en les previsions dels nivells d'immigració: escenari de creixement demogràfic continuat, escenari entremig i escenari d'estancament demogràfic.

Mentre que fins a l'any 2011 la població real està per sobre de la població esperada per la projecció dels tres escenaris, a partir d'aquest any la situació s'inverteix i tot i que encara es troba per sobre les projeccions del escenari de creixement mitjà i baix, es troba molt per sota la projecció de l'escenari de creixement demogràfic continuat. En conjunt s'observa en aquests gairebé darrers 20 anys una certa tendència d'evolució cíclica de la població resident al compàs de les conjuntures socioeconòmiques globals, amb una tendència mitjana d'evolució semblant a la tendència mitjana prevista al PTIM l'any 2004, descomptant les previsions inicials de decreixement que es formularen, d'increment d'uns 8.000 habitants anuals.

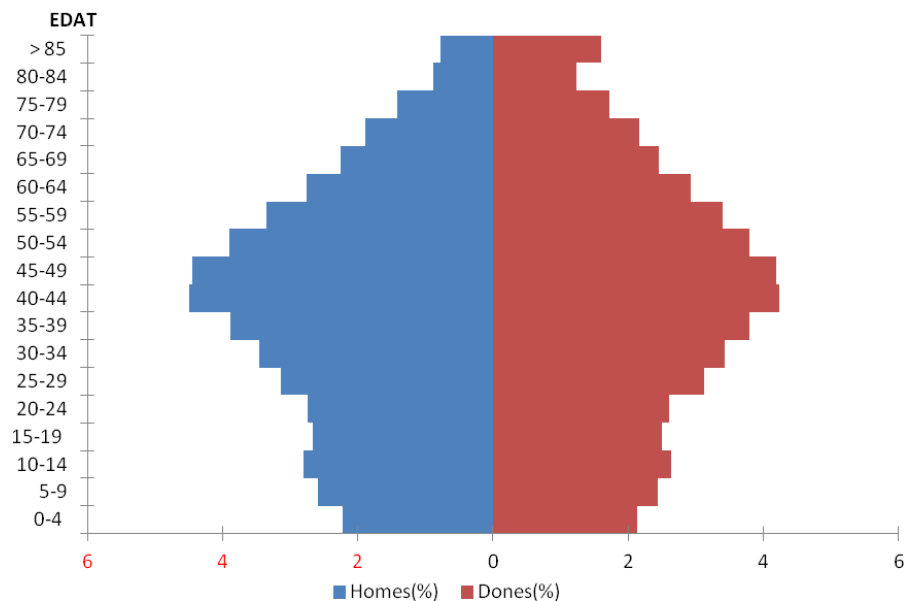

Evolució de la població i comparació amb els 3 escenaris que preveia el PTIM 2004

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT i el PTIM 2004

La piràmide de població de l'Illa de Mallorca mostra la clàssica distribució tipus bulb que es dona en aquells territoris amb baixos índexs de natalitat i també de mortalitat. S'observa com la major part de la població es concentra a les cohorts d'edat dels 30 als 65, població en edat de treballar. L'envelliment de la població d'aquestes cohorts d'edat majoritàries farà que en un termini curt de temps la població major de 65 anys tingui un pes enorme dins el total, amb els conseqüents problemes que això comporta (pèrdua de mà d'obra, major població dependent, etc.), a la vegada que les noves cohorts de la base de la piràmide no seran capaçes de pal·liar aquest procés.

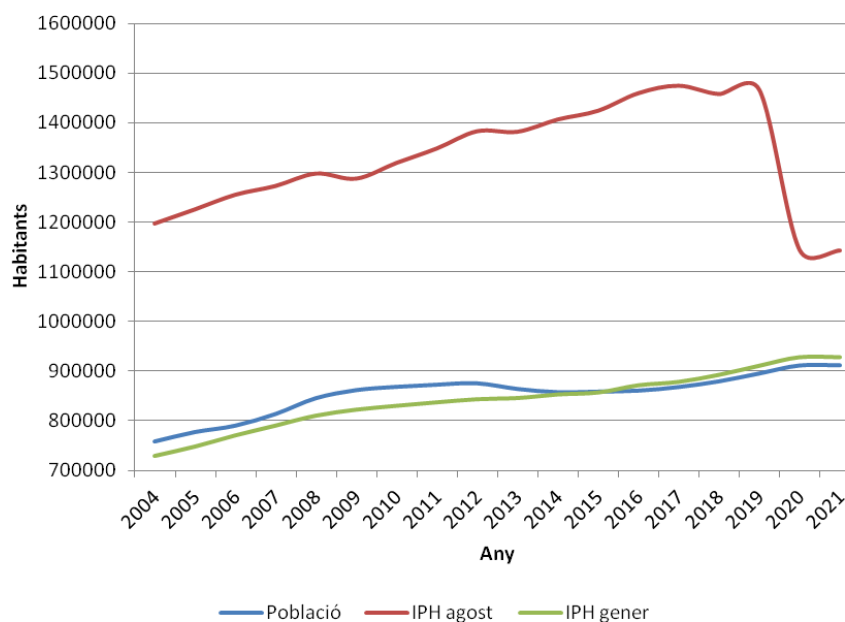

Piràmide demogràfica de Mallorca de l'any 2021
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

Un altre aspecte a tenir en compte és el pes de la població estrangera a l'illa, que a l'any 2021 és del 18,2%, segons dades de l'IBESTAT.

Per altra banda, a una illa predominantment turística com Mallorca no es pot deixar de banda la població flotant, que en èpoques de l'any com l'estiu, pot arribar a gairebé duplicar la població resident. Així l'Índex de Pressió Humana (IPH) màxim, i que es dona el mes d'agost, entre els anys 2004 i 2017 presenta una clara tendència positiva (a excepció de l'any 2009 en que decreix lleugerament), a l'any 2018 es produeix un decreixement que a l'any 2019 es torna a recuperar, fins arribar a l'any 2020 on l'IPH màxim experimenta un decreixement del 22% com a conseqüència de la crisi de la Covid-19, situació que es manté a l'any 2021.

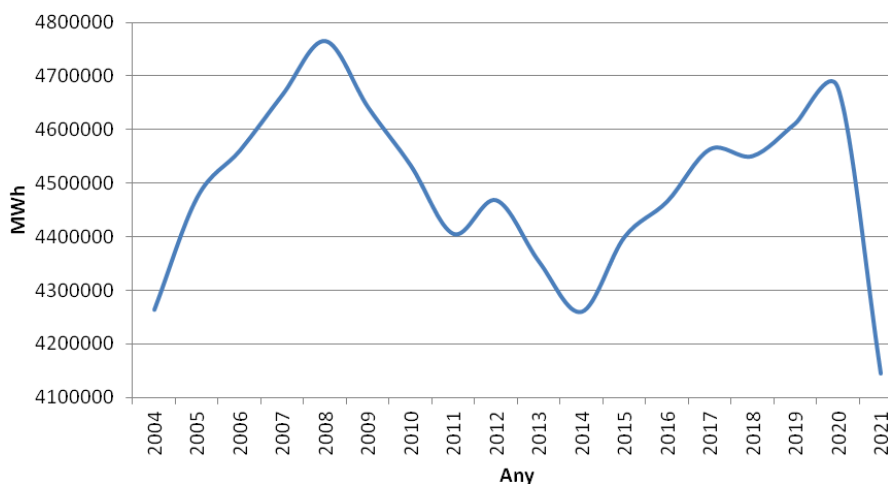

Evolució de la població i l'Índex de Pressió Humana (IPH) màxim i mínim entre l'any 2004 i 2021
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT

5.1.12. Infraestructura energètica

La demanda d'energia elèctrica des de l'any 2004 a l'actualitat ha passat per diverses etapes. En una primera etapa, entre l'any 2004 i 2008 la demanda va experimentar un creixement de gairebé un 12%. A partir de l'any 2008 va començar una etapa de descens anual de la demanda que tocà fons l'any 2014. A partir d'aquest any comença una nova etapa d'ascens anual de la demanda d'energia elèctrica que es manté a l'any 2020 tot i la crisi sanitària viscuda però que es reflexa clarament en una baixada de més del 11% de la demanda l'any 2021.

Evolució de la demanda d'energia elèctrica a l'illa de Mallorca entre els anys 2004 i 2021
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT a partir de dades de Red Eléctrica Española

El sistema energètic de Mallorca consta de tres centres convencionals:

- Es Murterar (Alcúdia): central de vapor que fa servir carbó en 2 dels seus 4 grups. Els dos grups restants es fan servir amb gasoil.
- Son Reus (Palma). A partir de l'any 2000 comencen a incorporar-se els primers grups de producció elèctrica a Son Reus, nou emplaçament previst al Pla Director Sectorial. Des d'aleshores aquesta central ha experimentat un fort creixement pel que fa a potència instal·lada. Actualment compta amb 612 MW de potència en 11 grups de producció. És de destacar que aquests grups estan basats en la nova tecnologia de cycle combinat, el més eficient del mercat i estan dissenyats per funcionar amb gas natural, però fins el 2011, funcionaven amb gasoil. A partir de 2011 funcionen amb gas natural.
- Cas Tresorer (Palma). Nova central de cycle combinat que funciona amb gasoil des de 2006. Ampliat al 2007 (75,1 MW). L'any 2010, es va instal·lar una turbina de vapor de 75 MW de potència que completa el segon cycle combinat de Cas Tresorer. Funciona amb gas natural des de 2011.

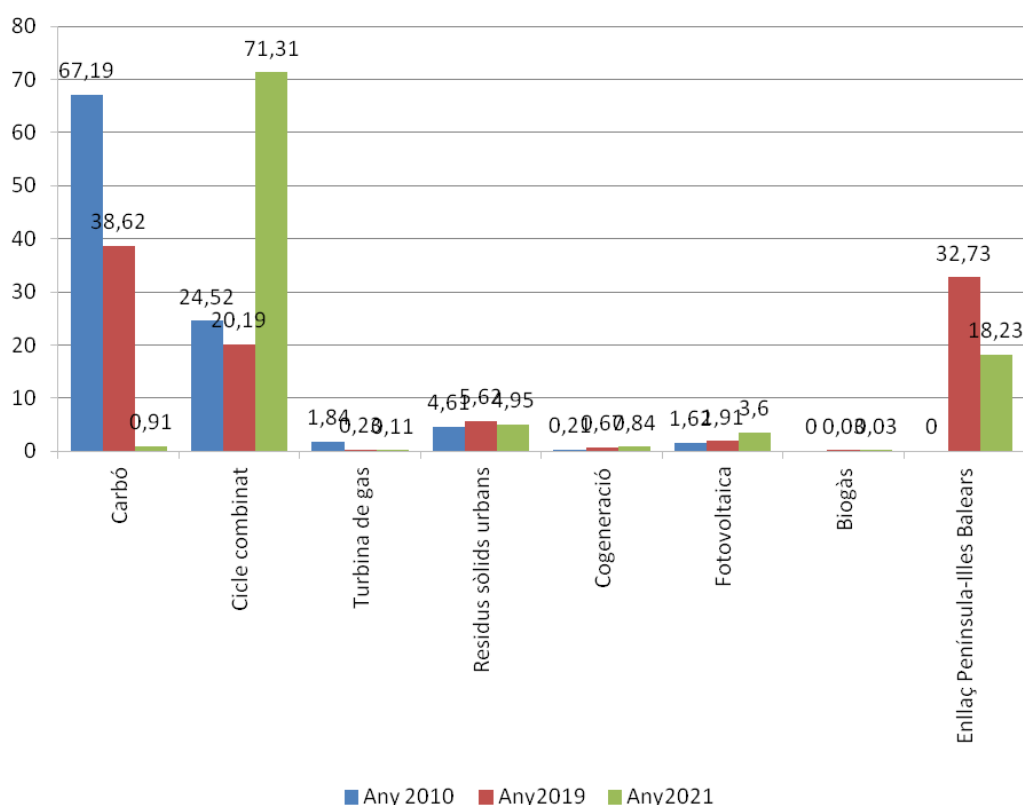
Mapa de la xarxa elèctrica de Mallorca
Font: Red Eléctrica Española (REE)

En l'any 2012 va entrar en funcionament la interconnexió elèctrica peninsular de 237 Km que uneix la subestació de Morvedre, a Sagunt (València), amb la subestació de Santa Ponça, a Calvià. Es tracta d'una connexió submarina d'alta tensió que arriba als 1485 m de profunditat màxima, en corrent continua de 250 kVm realitzada mitjançant un enllaç de 400 MW.

Complementen la producció d'energia elèctrica tres centres de cogeneració ubicats a Son Reus, al ParcBIT i a Felanitx i diverses instal·lacions de plaques fotovoltaïques que es troben distribuïdes per diferents indrets de l'illa.

Pel que fa a l'evolució de la distribució de producció d'energia elèctrica per tipus d'energia produïda, s'observa com les renovables suposaven el 4% de l'energia produïda a l'any 2010 i que aquesta xifra augmenta tan sols fins al 6% a l'any 2021.

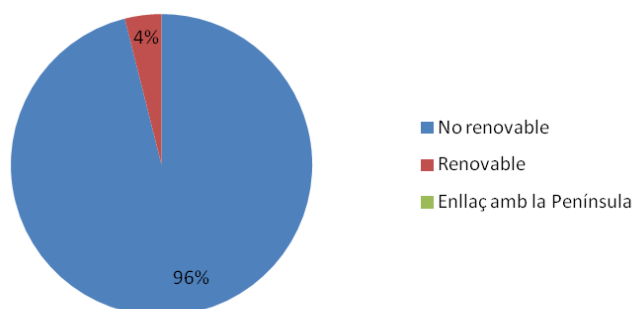

Distribució percentual de producció d'energia elèctrica per tipus de central a l'illa de Mallorca en els anys 2010, 2019 i 2021

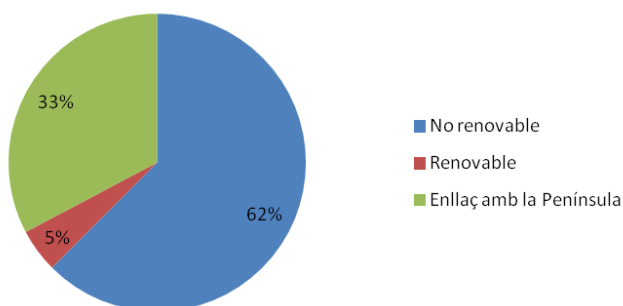
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT a partir de dades de Red Eléctrica Española

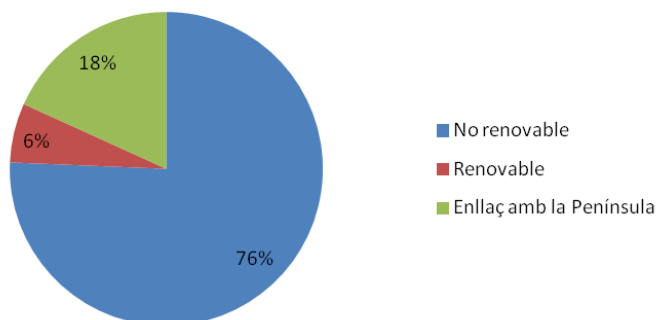
Any 2010

Any 2019

Any 2021

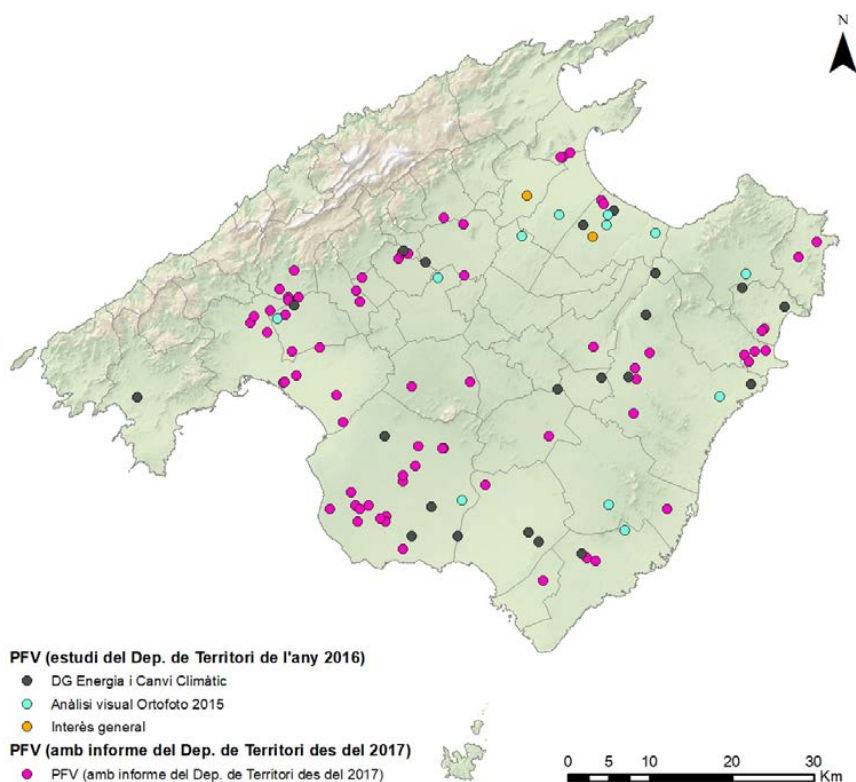

Distribució percentual de producció d'energia elèctrica per tipus d'energia produïda a l'illa de Mallorca en els anys 2010, 2019 i 2021

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBESTAT a partir de dades de Red Eléctrica Española

Respecte als Parcs Fotovoltaics existents o autoritzats a l'illa de Mallorca, en el Servei d'Ordenació del Territori se'n tenen comptabilitzats 103, dels quals 21 es troben al municipi de Lluçmajor i 11 al municipi de Palma. És important fer esment que realitzant una anàlisi visual amb la ortofotografia aèria de l'any 2021 s'ha observat que més del 50% dels parcs fotovoltaics autoritzats a partir del 2017 no estan executats.

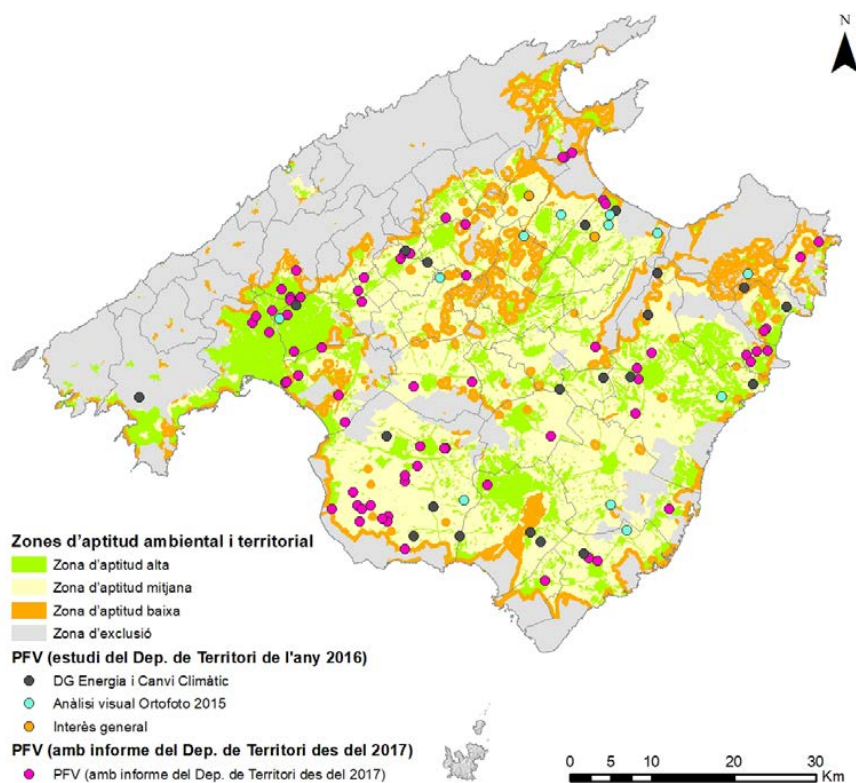

Ubicació del Parcs Fotovoltaics a l'illa de Mallorca.

Font: Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic i del Departament de Territori del Consell de Mallorca.

Realitzant una superposició dels Parcs Fotovoltaics existents o autoritzats amb el mapa d'aptitud del territori per a les instal·lacions d'energia solar fotovoltaica del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears, s'observa com el 82% dels parcs es troben a zona d'aptitud alta o mitjana, mentre que el 17% es troben a zona d'aptitud baixa. Tan sols un parc es troba a zona d'exclusió.

Ubicació del Parcs Fotovoltaics a l'illa de Mallorca sobre el mapa d'aptitud ambiental i territorial del Pla Director Sectorial Energètic.

Font: Elaboració pròpia amb dades del GOIB i del Consell de Mallorca.

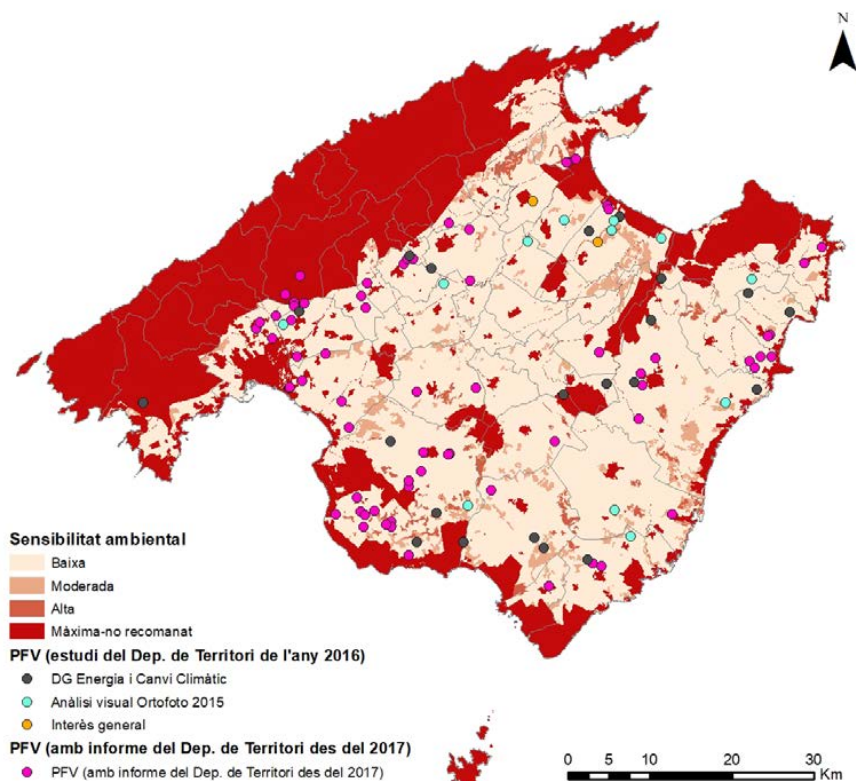
Aptitud ambiental i territorial	Núm. Parcs
Zona d'aptitud alta	33
Zona d'aptitud mitjana	52
Zona d'aptitud baixa	17
Zona d'exclusió	1

Quadre de la distribució dels parcs fotovoltaics autoritzats en funció de la seva localització respecte a l'aptitud del territori per a les instal·lacions d'energia solar fotovoltaica del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears

Font: Elaboració pròpia amb dades del GOIB i del Consell de Mallorca.

També s'ha realitzat una superposició dels Parcs Fotovoltaics existents o autoritzats amb el mapa de sensibilitat ambiental per a l'energia renovable fotovoltaica del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic. En aquest cas s'observa com el 89% dels parcs es troben a zona de sensibilitat baixa o moderada, mentre que tan sols el 3% es troben a zona de sensibilitat alta. No obstant això, el 8% dels parcs es troben a zona de màxima sensibilitat on no és recomanable la seva ubicació.

Ubicació del Parcs Fotovoltaics a l'illa de Mallorca sobre el mapa de sensibilitat ambiental per a l'energia renovable fotovoltaica del Ministeri de Transició Ecològica i Repte Demogràfic.

Font: Elaboració pròpia amb dades de MITECO i del Consell de Mallorca.

Sensibilitat ambiental	Núm. Parcs
Baixa	90
Moderada	2
Alta	3
Màxima - no recomanat	8

Quadre de la distribució dels parcs fotovoltaics autoritzats en funció de la seva localització respecte al mapa de sensibilitat ambiental per a l'energia renovable fotovoltaica de MITECO

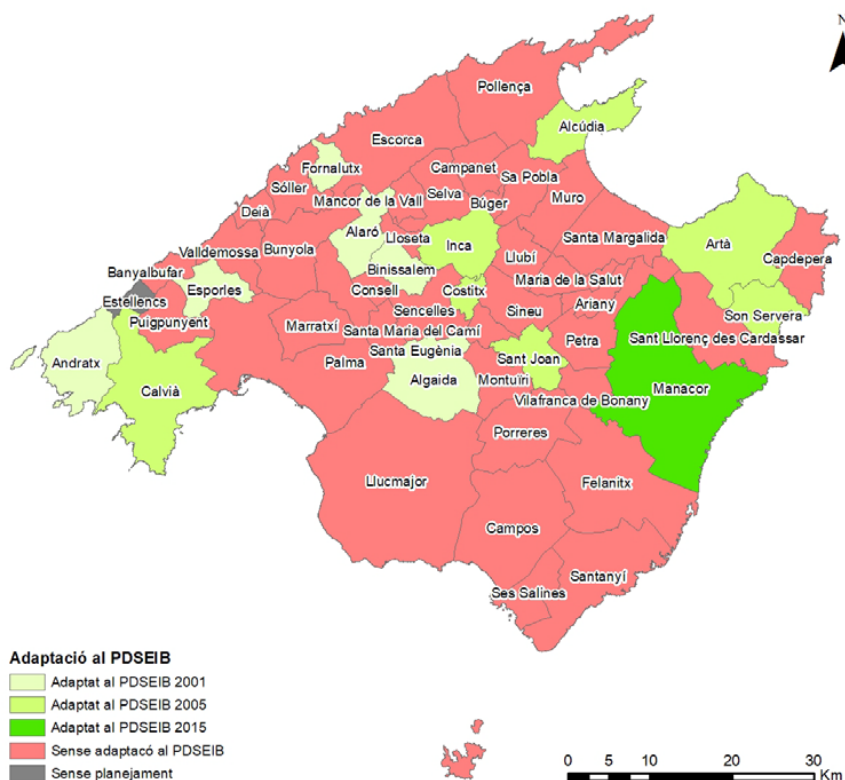
Font: Elaboració pròpia amb dades de MITECO i del Consell de Mallorca.

5.1.13. Grau d'adaptació del planejament al PDSEIB i condicions d'implantació d'infraestructures energètiques amb energies renovables

El Pla director sectorial energètic de les Illes Balears es va aprovar segons el Decret 58/2001, de 6 d'abril. Posteriorment es va aprovar una modificació segons el Decret 96/2005, de 23 de setembre. Finalment hi va haver una altra revisió que va ser aprovada pel Decret 33/2015, de 15 de maig.

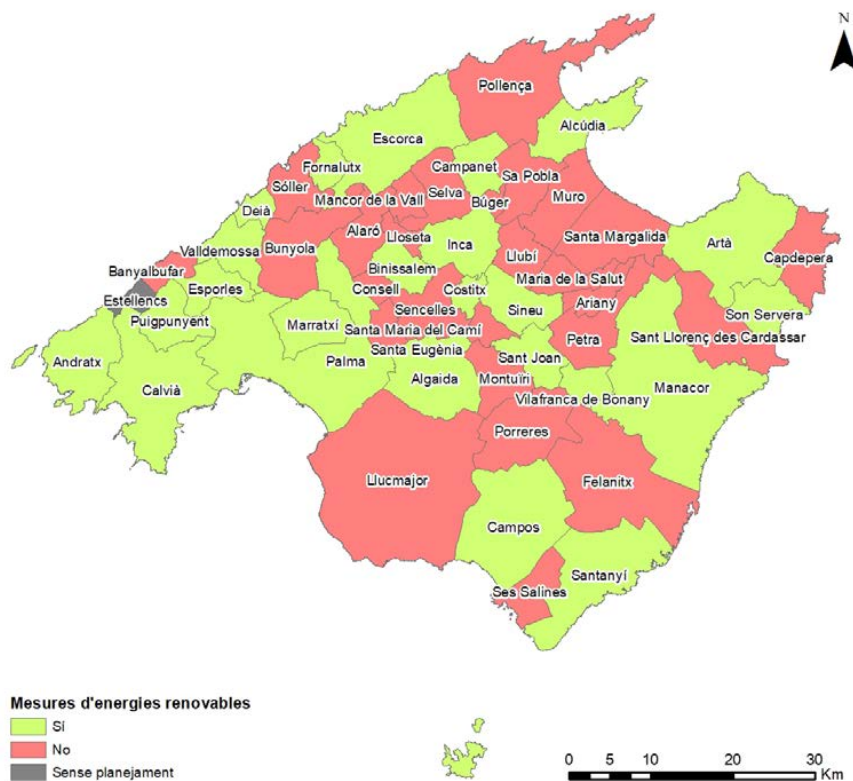
A mesura que els municipis han anat adaptant els seus planejament a les normatives sobrevingudes de rang superior, també han anat incorporant l'adaptació al PDSEIB, en funció del moment en el que feien el procés. D'aquesta manera dels 53 municipis de Mallorca 6 municipis (Alaró, Algaida, Andratx, Binissalem, Fornalutx i Santa Eugènia) es troben adaptats al PDSEIB de 2001, 7 municipis (Alcúdia, Artà, Calvià, Costitx, Inca, Sant Joan i Son Servera) a la modificació de 2005 i 1 (Manacor) a la modificació del 2015. La resta de municipis no recullen cap disposició referent al pla, o no tenen planejament.

Grau d'adaptació del planejament urbanístic al PDSEIB.
Font: Elaboració pròpia

Per altra banda dels 53 municipis de Mallorca n'hi ha 26 que compten amb mesures d'implantació específiques per infraestructures energètiques amb energies renovables. Això representa el 49% dels municipis.

Existència de mesures d'implantació específiques per infraestructures energètiques amb energies renovables
Font: Elaboració pròpia

Aquestes mesures es poden concretar en sis, les quals es detallen en el quadre següent juntament amb el percentatge de municipis que les adopten:

Mesura	% de municipis
1. Les instal·lacions destinades a energies renovables degudament estudiades i documentades podran ser admeses encara que incompleixin els paràmetres d'altura, tenint cura de l'harmonització	15
2. A les cobertes es contempla la possibilitat de captadors d'energia solar tot i que han de quedar integrats amb la resta d'elements de coberta	34
3. Es contempla a la normativa la possibilitat d'autogeneració d'energia elèctrica a les edificacions	17
4. S'estableix l'aplicació del CTE en relació a la generació d'aigua calenta sanitària amb col·lectors solars i la cogeneració d'energia en cas d'instal·lació de calderes d'alta potència, donant compliment a la norma 42, apartat 2 del PTIM	8

5. Es recomana a les dotacions de serveis la utilització d'energia fotovoltaica per alimentar l'enllumenat públic en els espais lliures	2
6. Es recomana que els habitatges utilitzin plaques solars integrades a l'edificació	6

Quadre de les mesures d'implantació específiques per infraestructures energètiques amb energies renovables contemplades en els planejaments urbanístics municipals.

Font: Elaboració pròpia.

Totes aquesta mesures s'apliquen al consum particular de les edificacions, excepte la d'utilització de plaques fotovoltaïques per enllumenat públic. Només el municipi de Manacor regula les estacions generadores d'energies renovables, i els municipis d'Artà i Alcúdia prohibeixen la implantació d'aerogeneradors.

5.2. DIAGNOSI TERRITORIAL

En relació a l'abast d'aquesta modificació puntual núm.4 del PTIM, a partir d'una anàlisi de la situació actual del context territorial de Mallorca es diagnostiquen les següents tendències:

1) Necessitat de progressar en la implantació de polítiques de sostenibilitat territorial

Especialment pel que fa a la cura del medi ambient i l'adaptació al procés irreversible de canvi climàtic, relacionada novament amb una dificultat en la inversió de recursos econòmics en aquest camp. Tot això sense malmetre els valors identitaris de Mallorca.

Resulta un repte ineludible d'assumir que sobre la base dels avenços tecnològics i els ajustos en els hàbits de consum s'incorporin noves mesures d'utilització responsable dels recursos territorials, que ben segur que ha de revertir en benefici de la millora de la qualitat de vida de la població local i la contribució a una sostenibilitat més forta a escala global.

2) Dèbil implantació de les energies renovables

A l'illa de Mallorca, l'any 2021, tan sols el 6% de l'energia produïda ha provingut de fonts d'energies renovables de les quals el 3,6% és fotovoltaica. Tot i que en els darrers anys hi ha hagut un increment de sol·licituds d'implantació de parcs fotovoltaics s'ha pogut constatar que més del 50% d'aquests parcs no es troben executats.

3) Conveniència de progressar en el desenvolupament de les polítiques de paisatge

A partir de l'adhesió del Consell de Mallorca al Conveni Europeu del Paisatge (Florència, 2000), el paisatge de Mallorca es concep com un recurs cultural i econòmic de primer ordre tant per la millora de la qualitat de vida de la població resident com per el gaudi dels visitants ocasionals, especialment en un entorn on l'activitat turística té un pes tan significatiu, i es basa en una percepció holística del territori en la qual intervé tant el substrat natural com l'acció de l'esser humà. D'especial significació és la inclusió l'any 2011 de la Serra de Tramuntana en la llista de Patrimoni Mundial de la UNESCO, sota la figura de Paisatge Cultural, a banda de la seva consideració com un paratge de valor ambiental excepcional. No obstant això, encara resulta incipient el disseny i aplicació d'instruments de desplegament d'una política de paisatge integral per a l'illa de Mallorca.

Amb l'aprovació d'una "Estratègia de Paisatge del Consell de Mallorca" el 14 de febrer de 2019, ja es detectà una certa dificultat en la implementació de mesures de protecció,

conservació i gestió del paisatge illenc en general que comptin amb la implicació dels diferents agents que hi intervenen.

En la Modificació núm. 3 del PTIM actualment en tramitació s'estan introduint un seguit d'avenços en aquest camp, especialment pel que fa a la concepció general i instrumental del paisatge i al desenvolupament de pautes específiques per als entorns dels nuclis de població. Això no obstant, en aquesta Modificació núm. 4 del PTIM convindrà completar aquesta regulació amb millores en la descripció, ordenació, conservació i gestió del paisatge d'arreu de l'illa de Mallorca.

4) Manca d'adaptació a nombrosa normativa sobrevinguda.

Es produeix degut a la constant innovació reguladora en resposta a les demandes socials i prové de diferents esferes competencials, bé a nivell europeu com estatal o autonòmic.

Suposa un desajust en la implementació de nous paradigmes derivats de les polítiques generals i sectorials actuals en aquest cas pel que fa especialment al camp del sector energètic.

5.3. IMPACTES AMBIENTALS POTENCIALS

Un cop realitzada la caracterització ambiental de l'illa de Mallorca, cal fer una caracterització dels possibles impactes ambientals que es preveuen en aquesta modificació del Pla Territorial de Mallorca.

El plantejament d'actuació establert per a la consecució dels objectius específics d'aquesta modificació versa sobre les línies d'intervenció següents:

- Delimitació de les ZDP per a la implantació d'energies renovables
- Actualització dels elements d'ordenació territorial i paisatgística
- Adaptació a normativa sobrevinguda
- Introducció de millores tècniques

Els impactes que es poden identificar en aquesta fase són estrictament genèrics i poc detallats. Malgrat això, tot seguit s'inclou un llistat dels principals impactes potencials que es podrien derivar de les modificacions previstes en cada una de les línies d'intervenció.

Delimitació de les ZDP per a la implantació d'energies renovables. La delimitació de les zones de desenvolupament prioritari per a la implantació d'infraestructures de producció d'energia renovable, així com la regulació de la tipologia, les dimensions i altres característiques de les instal·lacions aptes per a cada zona es realitzarà d'acord amb la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, tot considerant els aspectes següents:

- La suficiència de la font d'energia.
- L'aptitud ambiental i territorial per acollir les instal·lacions.
- La baixa productivitat o interès agrari de la zona
- La disponibilitat o proximitat de capacitat de xarxa per evacuar l'energia generada, o les infraestructures de xarxa que esdevindrien necessàries.
- L'orografia, l'extensió, l'accessibilitat i altres característiques de la zona i el seu entorn.

- La preservació de paisatges protegits o especialment representatius i el respecte a les normes d'aplicació directa previstes en l'article 68 de la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'Urbanisme de les Illes Balears.
- Les necessitats energètiques dels municipis afectats.

Aquesta delimitació pot suposar impactes ambientals significatius tan positius, així per exemple la millora de la qualitat de l'aire amb la progressiva implantació d'instal·lacions d'energies renovables, com negatius, així per exemple moviments de terres i modificació del terreny, efectes sobre la qualitat acústica, efectes sobre la fauna, afectació als corredors biològics i la connectivitat ecològica o efectes sobre el paisatge.

Actualització dels elements d'ordenació territorial i paisatgística. Els canvis previstos es poden classificar en:

- Redelimitació de les categories de sòl rústic protegit: àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP); les àrees naturals d'especial interès (ANEI); les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP) i les boscoses (ARIP-B); les àrees de prevenció de riscos (APR); i les àrees de protecció territorial (APT) o d'altres com la delimitació del Sòl rústic de règim general forestal (SRG-F), de les quals es disposi d'informació de referència més actual. En general aquesta redelimitació no ha de suposar implicacions ambientals significatives.
- Reconsideració de l'ordenació paisatgística general del PTIM tal com les unitats de paisatge, el grau de valoració paisatgística o els àmbits d'intervenció paisatgística. Aquesta reconsideració en principi no suposarà efectes ambientals significatius.
- Millora de la Integració paisatgística amb l'elaboració d'una guia de bones pràctiques de mesures tècniques i de disseny per a la integració paisatgística segons les característiques tipològiques i paràmetres de desenvolupament de les instal·lacions d'energia renovable en relació al paisatge on s'ubiquin. En general, les mesures en aquest sentit van enfocades a evitar l'impacte paisatgístic, i per tant suposen un valor positiu des del punt de vista ambiental.

Adaptació a normativa sobrevinguda. Són nombroses les lleis i normatives que s'han aprovat durant els 18 anys que han transcorregut des de l'aprovació del Pla Territorial Insular. L'aplicació de les mateixes és un dels principals objectius d'aquesta revisió. El fet que la legislació no sigui objecte d'estudi d'impacte ambiental, fa que els efectes que té damunt el territori no sigui previsible en aquest moment, i serà només en el moment en que s'articuli quan es podrà avaluar.

Introducció de millores tècniques i esmena d'errades. Les millores cartogràfiques a la base de suport, pel que fa a la delimitació de les categories de sòl rústic, no té implicacions ambientals. Respecta als canvis que es facin arrel d'errades que s'han identificat (tant de text com de cartografia) no haurien de tenir implicacions ambientals en cap cas. I si fos així, seran tractades de forma individualitzada, si escau.

6. INCIDÈNCIES PREVISIBLES SOBRE ELS PLANS SECTORIALS I TERRITORIALS CONCURRENTS. LA INSERCIÓ DE LA MODIFICACIÓ NÚM. 4 DEL PTIM EN EL SUBSISTEMA D'ORDENACIÓ TERRITORIAL VIGENT

Una vegada que hagi entrat en vigor la Modificació núm. 4 del Pla territorial insular de Mallorca, quedarà integrada en aquest i formarà part de l'ordenament jurídic com a disposició reglamentària.

Consegüentment, els aspectes tractats en aquesta modificació es prendran en consideració i s'integraran en els processos de revisió del PTIM de caràcter més general.

Les determinacions de les Directrius d'ordenació territorial en qualsevol cas prevalen sobre les del Pla territorial insular, les quals hauran de ser interpretades i aplicades d'acord amb aquelles.

El Pla territorial insular i els plans directors sectorials elaborats pel Govern de les Illes Balears tenen el mateix rang i, en cas de conflicte, prevaldran les determinacions del Pla que tinguin un caràcter més específic per raó de la matèria.

Els plans directors sectorials que elabori i aprovi el Consell Insular de Mallorca hauran d'ajustar-se a les determinacions pertinents d'aquest Pla territorial. Així mateix, amb la Modificació núm. 3 del PTIM pot resultar oportú adoptar mesures de coordinació amb el contingut d'aquests plans, especialment amb els que s'elaborin o hagin entrat en vigor posteriorment a la darrera modificació del PTIM. Aquests plans, atenent al que disposa la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori, i normativa sectorial relacionada i atenent al que disposa la Llei 16/2001, de 14 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de carreteres i camins, són els següents:

- Pla director sectorial de pedreres de Mallorca. Pendent d'elaboració.
- Pla director sectorial de residus sòlids no peril·losos de Mallorca. Ap.Def. 9/05/2019
- Pla d'intervenció en àmbits turístics de Mallorca. Ap. Def. 9/07/2020
- Pla director sectorial d'equipaments comercials de Mallorca. Ap.Def. 1/04/2019
- Pla director sectorial de camps de golf de Mallorca. Pendent d'elaboració
- Pla director sectorial de carreteres de Mallorca. Ap.Def. 3/09/2009. Actualment en revisió.

Així mateix, el Pla territorial insular vincula els instruments de planejament urbanístic general municipal en tots aquells aspectes en què sigui predominant l'interès públic de caràcter supramunicipal.

Per al cas concret de la delimitació de les zones prioritàries per a energies renovables, aquesta tindrà els efectes previstos a la Llei 10/2019 en relació al contingut dels planejaments urbanístics pel que fa a la regulació de la implantació d'aquestes infraestructures energètiques.

Palma, data de la signatura electrònica

L'arquitecte, cap de servei tècnic
d'Ordenació del Territori

Joan Carles Fuster Guasp

El TAG, cap de servei jurídic d'Ordenació del
Territori

Josep Manel Gómez González

Vist i Plau

El director insular de Territori i Paisatge
Miquel Vadell Balaguer

Document inicial estratègic - SEFYCU 2944907

Podeu accedir a aquest document en format PDF - PAdES i comprovar la seva autenticitat a la Seu Electrònica utilitzant el codi CSV següent:

URL (adreça a Internet) de la Seu Electrònica:

<https://cim.sedipualba.es/>

Codi Segur de Verificació (CSV):

K7AA PWAf E9ZC QML4 EPQP

En aquesta adreça podeu obtenir més informació tècnica sobre el procés de signatura, així com descarregar les signatures i segells en format XAdES corresponents.

Resum de signatures i/o segells electrònics d'aquest document

Petjada del document per al signant	Text de la signatura	Dades addicionals de la signatura
	Joan Carles Fuster Guasp Cap de servei tècnic	Signatura electrònica - FNMT-RCM - 20/07/2022 18:47 JUAN CARLOS FUSTER GUASP
	Miquel Vadell Balaguer Director insular de Territori i Paisatge	Signatura electrònica - FNMT-RCM - 21/07/2022 9:35 MIGUEL VADELL BALAGUER
	Jose Manuel Gomez Gonzalez Cap de servei jurídic	Signatura electrònica - FNMT-RCM - 21/07/2022 10:11 JOSE MANUEL GOMEZ GONZALEZ

GOVERN
ILLES
BALEARS

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

ARXIU ELECTRÒNIC DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

Signant

PLATAFORMA DE ADMINISTRACIÓN ELECTRÓNICA SEDIPUALB@

DIPUTACIÓN DE ALBACETE

Firma amb segell de temps: 22-jul-2022 12:51:27 PM GMT+0200

METADADES ENI DEL DOCUMENT

Identificador: ES_A04003003_2022_re9opokk5el7v7c2u4iatghfdb6nf0

Nom del document: DOCUMENT_INICIAL_ESTRATEGIC.pdf

Versió NTI: <http://administracionelectronica.gob.es/ENI/XSD/v1.0/documento-e>

Tipus de document: Altres

Estat elaboració: Còpia electrònica autèntica de document paper

Òrgan: A04003003

Data captura: 22-jul-2022 11:29:50 AM GMT+0200

Origen: Administració

Tipus de signatura: Pades

Pàgines: 60

Adreça de validació:

<https://csv.caib.es/hash/b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503>

CSV: b413adabd7b98e45c21e4c7965586eca7246e5df77f698287e601b590b079503